

Grønland har en plan

20/2010

1. OKTOBER

ISSN 0105-5399

Ansvarshavende
Forbundsformand
Kirsten Nissen

Redaktion
Jens Nielsen (redaktør)
Kurt Ladefoged
Lone Marie Pedersen
Maria Rørbæk
Layout
Steven Leweson

Stillingsannoncer
Lene Jensen, Datagraf Auning AS,
Energivej 75, 8963 Auning
Tlf. 8795 5555
Fax 8795 5544
annoncer@datagraf.dk

Læserindlæg, artikler og
anmeldelser er ikke nødvendigvis
udtryk for redaktionens eller
organisationens mening.
Redaktionen påtager sig intet
ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler i Socialpædagogen
kan desuden findes i arkivet på
www.socialpaedagogen.dk

Adresse
Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9,
1211 København K
Tlf. 7248 6000
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
Telefax: 7248 6001
redaktionen@sl.dk
www.socialpaedagogen.dk

Abonnement
Abonnementspris 2010:
877,00 kr. inkl. moms (26 numre)
Løssalg: 39,00 kr. + porto

Tryk og produktion
Datagraf Auning AS

Oplag
41.606 i perioden
1.7.09-30.06.10

Redaktionen af 20/10
er afsluttet den 22.09.2010

Deadline for læserbreve og
stillingsannoncer til 21/10,
der udkommer den 15. oktober,
er fredag den 1. oktober kl. 12.
Deadline for stillingsannoncer til
22/10 er den 18. oktober kl. 12.
For tekstsiderannoncer er deadline
til 22/10 onsdag den 13. oktober.

Forsidefoto:
Tiina Itkonen

Medlem af
DS Danske
Specialmedier

KOMMENTAR

Giv en god kollega et skulderklap og sig tak for indsatsen, og tænk på, at der rundt omkring i verden er socialpædagoger, der på samme måde gør en indsats

Socialpædagogik kender ingen grænser

Af Benny Andersen
Forbunds næstformand

FOTO: VIBEKE TOFT

Den 2. oktober er det socialpædagogernes internationale dag. Så når du står op lørdag, kan du under bruseren bruge et øjeblik til at tænke over, at der verden over er socialpædagoger, der ligesom dig gør en stor indsats hver eneste dag for at holde den professionelle fane højt. At der rundt om i verden findes folk med samme arbejde som dig, samme udfordringer – og hvorfor det er vigtigt, at vi sammen med dem udvikler vores faglighed, bruger hinandens erfaringer og står sammen om at sætte socialpædagogikken på verdenskortet.

I september blev der afholdt et AIEJI-seminar med socialpædagoger fra mange forskellige lande. I to dage sad folk af forskellige nationaliteter og diskuterede den socialpædagogiske praksis, og hvordan vi bibeholder det professionelle uden at forfalde til nemme løsninger. Det var en stor oplevelse sådan at møde udenlandske kolleger, der også brænder for faget og kan byde ind med erfaringer fra deres hjørne af verden.

Konkret handlede seminaret om at skabe et dokument der fortæller, hvad FN's handicapkonvention giver af udfordringer for socialpædagogen i mødet med borgeren. Dokumentet skal skabe bevidsthed om centrale begreber i konventionen og danne grobund for, at den enkelte arbejdsplads får en diskussion, og at den enkelte socialpædagog i det daglige kan reflektere over sine handlinger og beslutninger set i lyset af konventionen. Når det endelige dokument er klar i slutningen af året, har vi et globalt dokument, der kan bruges af kolleger i både Canada, Chile og Catalonien til at diskutere socialpædagogens rolle.

Det er på baggrund af et sådant samarbejde, at det internationale fællesskab og relationerne til socialpædagoger i andre lande har sin værdi. Derfor er det vigtigt, at vi fortsat arbejder på at styrke samarbejdet med kolleger i andre lande og som profession rækker ud over grænserne. Fordi vi sammen kan finde ud af, hvordan de økonomiske og politiske rammer, mange arbejder indenfor, ikke bliver en spændetrøje for fagligheden og bestræbelserne på at forene FN's handicapkonvention med praksis. I fællesskab kan vi støtte brasilianerne i at få gennemført et lovforslag om etablering af en socialpædagogisk uddannelse, vi kan støtte italienerne i at holde fast i engagementet, når den italienske, politiske virkelighed bliver lidt for surrealistisk, og vi kan støtte portugiserne i at skabe deres egen organisation og faglige fundament. Og når Rafael fra Barcelona skriver til os og spørger, om vi kan hjælpe ham med at finde frivilligt arbejde i Danmark, fordi han bare så gerne vil lære noget om den danske velfærdsstat, hjælper vi ham naturligvis med største glæde.

Så benyt socialpædagogernes internationale dag til at give en god kollega et skulderklap. Sig tak for indsatsen, og tænk på, at der rundt omkring i verden er socialpædagoger, der på samme måde gør en indsats – og at vi gennem fællesskabet med dem vokser som mennesker, både i fagligheden og i hjertet.

INDHOLD

FOTO: TIMA ITRONEN

04

04 GRØNLAND

'Vi er fuldstændig overbevist om, at hvis vi ikke gør noget, så har vi ikke fremover et bæredygtigt Grønland. Taber vi bare 10 procent af en generation, kan samfundet ikke hænge sammen', siger socialminister Maliina Abelsen. Derfor bruger Selvstyret 25 millioner kroner ekstra i år for at give børnene en tryk barndom. 'Vores største udfordring er nok at tiltrække medarbejdere til området', siger ministeren.

Tre professionelle og meget erfarne socialarbejdere roser socialministeren for initiativet, og giver hende også ret i, at det største problem er, at der er for få hænder til at løse opgaven. Men det kan der gøres noget ved. Det handler om løn, bolig og uddannelse.

06 Der er ingen vej udenom**08** De mest udsatte skal med på vognen**12** Børn uden struktur**13** Ingen steder at bo**14** Bedre sent end aldrig**15** Ingen nemme løsninger

FOTO: JAN DAVEN / PROFOTO

18

16 UDSATTE I DEN GLOBALE KRISE

I anledning af den internationale dag for socialpædagoger vender vi blikket mod den globale finanskrisens konsekvenser for marginaliserede grupper over hele verden. Og vi rapporterer fra Mitrovica i Kosovo, hvor roma-befolkningen blev et af de største ofre for krigen år tilbage. Nu arbejder socialpædagoger i et projekt, der skal give roma-børnene en bedre hverdag

16 En verden til forskel**18** Kosovos romaer kæmper for overlevelse**20 TABUER**

Ja, vi taler åbent om forbudte følelser

22 ÅNDSSVAGEFORSORGEN

Socialpædagogerne støtter undersøgelse

23 INTERNATIONALT

Energifyldt dokument

24 ARBEJDSKADE

Sager om erstatning til deltidsansatte nu klar til genoptagelse

24 KOMMUNALPOLITIK

Besparelser fører til hjemtagelser af anbragte

25 BØRN OG UNGE

Det starter godt for de fleste

SLÆDETUR Engang imellem skifter børnene og medarbejderne på Uummannaq Børnehjem deres hjem ud med hundeslæder. På de næste sider bringer vi billeder fra deres slædetur. Grønlands Selvstyre har vedtaget planen 'Tryk Barndom 2010' for at give alle børn en god barndom. 'Det er vi nødt til', siger socialministeren. Et godt initiativ mener både tre erfarne socialarbejdere og pædagogernes fagforening. Planen kan dog kun lykkes, hvis der kommer flere medarbejdere

Grønland har en plan

GRØNLAND

Der er ingen vej udenom

Grønlands selvstyre bruger 25 millioner på at få sunde og trygge børn. 'Det er vi simpelthen nødt til, ellers kan samfundet ikke hænge sammen', siger socialministeren, der har pengene, men mangler socialpædagogerne

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk
Foto: Tiina Itkonen

Der er ingen vej udenom. Vi er nødt til at gøre noget. Så klart udtrykker socialminister Maliina Abelsen fra det venstreorienterede parti Inuit Ataqatigiit sig på spørgsmålet om, hvorfor Selvstyret i budgettet for 2010 har bevilget 25 millioner kroner ekstra til børnene. Pengene skal lægges oven i det normale børnebudget, som i forvejen er stort. Ekstrabevillingen skal bruges på at gøre en særlig indsats.

– Vi er fuldstændig overbevist om, at hvis vi ikke gør noget, så har vi ikke fremover et bæredygtigt Grønland. Vi har – i lighed med Danmark – en befolkningsudvikling med flere og flere ældre. Det betyder, at de børn og unge, der skal føre samfun-

det videre, skal være robuste. Hvis vi bare taber 10 procent, kan samfundet ikke hænge sammen. Det kræver et langt sejt træk, hvis vi skal have et bæredygtigt samfund om 10, 15 og 30 år, siger hun.

Hvis der ellers er politisk enighed om det, vil der også de efterfølgende år blive brugt tilsvarende summer på at give alle børn i Grønland en tryk og sund opvækst. Regeringen har allerede afsat pengene.

Der bliver tilsyneladende rigelig brug for den særlige bevilling. For halvandet år siden offentliggjorde SFI (Det nationale forskningscenter for velfærd) undersøgelsen 'Børn i Grønland' af Else Christensen. Den viser, at selv om de fleste børn i Grønland har det godt, så er der et relativt stort mindretal af børn og unge, som mistrives. Således har 15 procent af pigerne og hele 25 procent af drengene i skolealderen trivselsproblemer. Der er ikke den store forskel i trivsel blandt børn fra byer og bygder, og der er ikke forskel de fire kommuner imellem.

Det er blandt andet tale om børn, som er uden for kammeratskabet, som hverken er glade for livet eller for skolen. Børn, der udsættes for seksuelle overgreb og for vold. Børn, der har forældre med misbrug. Og der findes børn helt ned til otte-ni års alderen, der sniffer lim eller tager andre stoffer, og som er kriminelle. Og man kan se små børn, der burde ligge trygt i deres senge hjemme hos forældrene, flakke rundt om natten.

Tryk barndom

Det er disse problemer, Selvstyret håber at komme til livs. Sammen med de 25 millioner har regeringen netop vedtaget den plan, som skal ændre på børnenes forhold. Planen hedder 'Tryk Barndom 2010', og den politiske målsætning er at give alle børn en tryk og god barndom.

Syv arbejdsgrupper har gennemgået de forskellige områder for børn og unge, og har peget på de ting, som kunne være med til at formindske omsorgssvigt af børn og unge og forbedre familiernes trivsel. Herefter har en styregruppe prioriteret blandt alle forslagene, og mange, mange projekter har fået penge. Der er således brugt relativt mange penge på at skabe væresteder for børn og unge og på sommeraktiviteter for de børn, der ikke kommer på ferie.

Desuden er der indgået en aftale med Unicef, der over en femårig periode putter 10 millioner i

Fællesskaberne skal genskabes

I rapporten 'Tryk Barndom 2010 – strategi for en særlig indsats på børneområdet 2010' er en holdningsændring i samfundet sat højt på dagsordenen. Alle skal tage et ansvar for børnene, og realistiske rollemodeller, for eksempel hverdagens helte, skal hjælpe med at vise vejen til et godt liv for familier og børn. Og det kan lade sig gøre, for sådan var det i gamle dage i Grønland.

'Det er ikke mange årtier siden, at både det kollektive og det individuelle ansvar var meget stærkt i samfundet, og alle i højere grad var ansvarlige for 'alle børn'. Grønland kan med god grund kigge lidt tilbage og i Selvstyrets navn genskabe det kollektive og individuelle sociale ansvar' (side 3).

Rapporten er udgivet af Departementet for Sociale Anliggender (Isumaginninnermut Naalakkersuisoqarfik) under Grønlands Selvstyre (Nanoq) og kan downloades på www.nanoq.gl

arbejdet for børnene og ansætter to medarbejder i Grønland til at føre projekterne igennem. Organisationen skal især bistå Selvstyret med at få dele af 'Tryk Barndom 2010' ført ud i livet.

Langt oppe på dagsordenen står ønsket om at skabe en holdningsændring i samfundet, så alle, både kommuner, erhvervsliv, institutioner og private, føler et socialt ansvar for at give børn og unge en god barndom. Desuden skal lovene justeres, så børns retssikkerhed bliver skrevet ind i den grønlandske lovgivning.

– Målet er at skabe gode opvækstvilkår for alle børn og unge og dermed forebygge, at børn anbringes, siger Maliina Abelsen.

Til sammenligning bliver omkring syv procent af børnene i Grønland anbragt, mens det kun er en procent i Danmark.

– Hvor vi før i tiden arbejdede 100 procent på akutbehandling, så ønsker vi fremover at vende udviklingen til at blive mere orienteret mod at tage fat der, hvor det på lang sigt kan ændre noget på tingene. Hvad skal der eksempelvis til for at klæde familierne på, så de kan give børnene en tryk barndom? Vi skal huske at fokusere bag om problemerne.

Mangler hænderne

I planen 'Tryk Barndom 2010' står det også højt på dagsordenen, at regeringen ønsker at styrke indsatsen over for børn og unge i udsatte familier. Her har man lyttet meget til resultaterne i SFI's

undersøgelse og vil sætte aktivt ind for at bryde det, som i planen bliver kaldt 'den sociale arv'.

Pengene til at forbedre forholdene for anbragte børn og unge er der, men man mangler hænder til at løse opgaven, fortæller Maliina Abelsen.

– Vores største udfordring er nok at tiltrække medarbejdere til området. Vi har gode indsatsområder, der ville være fantastiske at sætte i gang, fordi de virkelig ville ændre på noget. Men vi mangler de medarbejdere, som kan føre planerne ud i livet.

Maliina Abelsen fortæller, at man for eksempel har afsat penge til at etablere en skærmet døgninstitution for udadreagerende unge, så de får et tilbud, der er målrettet deres behov, og ikke som nu, hvor de bliver opbevaret sammen med voksne mennesker.

– Men vi kan ikke skaffe pædagoger, siger hun og forklarer, at man prøver at styrke området ved at give relativt mange penge til både efter- og videreuddannelse af medarbejdere og kurser til uddannede. Men der mangler katastrofalt mange uddannede medarbejdere.

– På institutionerne bliver der trukket store vekslers på de medarbejdere, som har en pædagogisk uddannelse. Medarbejdersituationen på hele døgninstitutionsområdet viser, at mange ting er svære. Hvis det for eksempel kun er to medarbejdere ud af et personale på 10, der har en uddannelse, er det svært at lave en faglig behandling, siger Maliina Abelsen. ■

OPLEVELSER Naturen betyder meget for Børnehjemmet Ummannaq, der bruger den til fangst, fiskeri, vandreture og så det, som Nordgrønland er kendt for: hundestædekørsel

SFI-rapport

SFI-rapporten 'Børn i Grønland. En kortlægning af 0-14-årige børn og familiers trivsel' kan downloades på www.sfi.dk

De mest udsatte skal med på vognen

Tre professionelle og meget erfarne socialarbejdere roser socialministeren for planen Tryk Barndom og kommer med gode råd om, at hjælpen skal gives hele vejen rundt og helt derude, hvor der er for få hænder

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk
Foto: Tiina Itkonen

Tilsammen har de 79 års erfaring med at arbejde med Grønlands udsatte børn og unge – og med de politiske og faglige forhold, det arbejde har haft. Så deres ord vejer en hel del – både når de uddeler roser til den nye socialminister og Selvstyrets nye kurs over for Grønlands børn, og når de peger på det, der indtil for nylig hed 'store problemer', men nu benævnes 'store udfordringer'.

Torben Alne er 65 år og har arbejdet i Grønland i 37 af dem, heraf de 35 som formand. Han var med til at starte døgninstitutionen Børnenes Hus i Nuuk, og har uafbrudt været med i alle årene. Og han har også – bortset fra en kortere pause – altid siddet med som fagforeningens repræsentant, når der skulle forhandles overenskomster.

Ann Andreassen er formand på den formentlig nordligst liggende døgninstitution i verden, Børnehjemmet Ummannaq på den grønlandske vestkyst. Da hun for 25 år siden kom til øen og fandt frem til børnehjemmet, regnede hun med, at det var for en kort bemærkning. Som nyuddannet pædagog ville hun bare se noget andet end Danmark. Men hun har været der lige siden.

Klinisk psykolog Conni Gregersen har boet og arbejdet i knap 17 år med de mest udsatte børn og unge i Grønland. Først som psykolog i hjemmestyret, hvor hun blandt andet havde kontakten til

døgninstitutioner for anbragte børn og unge. Siden 2008 har hun haft selvstændig praksis i Nuuk.

Den lange erfaring har de altså til fælles – og de er også enige om at rose den nye socialminister og den ekstra indsats, der nu bliver gjort for at hjælpe de mest udsatte børn og unge i Grønland med planen 'Tryk Barndom 2010'.

– Jeg oplever virkelig, hun vil gøre en forskel. Og jo mere fokus, der er på at give alle børn en tryk barndom, jo bedre. Børn, der mistrives, er vores store problem, så vi er nødt til at have ekstra midler til at gøre noget. Hvis vi kun snakker, sker der ingenting, siger Torben Alne.

Conni Gregersen er enig og peger på, at mange grønlandske børn mistrives i en grad, som man ikke tidligere har set. Og det kræver et højt fagligt niveau, hvis indsatsen skal batte noget:

– Fagligheden i det pædagogiske arbejde er kernen, hvis det skal lykkes at rette op på børnene, mener Conni Gregersen.

Ud i alle kroge

Ann Andreassen og Conni Gregersen opfordrer begge til, at der virkelig bliver taget fat om de helt grundlæggende problemer – de helt basale forhold, der skal til for at understøtte en familie.

– Samfundet skal være forpligtet til at give tilbud om for eksempel jordemoder, sundhedsplejerske, vuggestuer, dagplejer, aktivitetsrum for unge og så videre. Tilbuddene skal ikke kun rettes mod de sårbare familier, men skal også være til de almindelige familier, så de har mulighed for at dygtiggøre sig, siger Ann Andreassen.

– Det er meget farligere end alt muligt andet, når et barn bliver mishandlet og ikke har det godt. Som ung kan barnet risikere at skade både sig selv og ofte også andre. Det skal man virkelig tage alvorligt, siger hun.

Conni Gregersen er enig, og ifølge hende skal hjælpen helt ud i alle kroge af samfundet – ud i de mindste bygder og mindste byer. Man skal

pas på ikke kun at tænke i storbyer og i at sætte nye projekter i gang.

– Man skal tilføre energi til lokalsamfundene, fordi det er her – i skolen, hos politiet og hos sundhedsvæsenet – at der virkelig bliver arbejdet. Og her er problemet ofte, at de hver især kun har to hænder, og det er for lidt til at løse opgaven, siger Conni Gregersen.

Det er godt, at planen 'Tryk Barndom 2010' vil skrive børnenes retssikkerhed ind i den grønlandske lovgivning, og at Selvstyret også vil gøre en del for at ændre på samfundsholdninger, så alle i samfundet – både erhvervsliv, kommuner, institutioner og private – tager et fælles socialt ansvar og hjælper udsatte, mener hun og peger på de store ændringer, der er sket i det grønlandske samfund, som en hovedårsag til stigningen i antallet af udsatte børn og unge.

Husk de allersvageste

Og så løfter hun pegefingern: For man skal også huske på at tilrettelægge tilbud, som er målrettet de allersvageste. De vil sjældent få gavn af for eksempel aktivitetssteder, selv om de er rettet mod udsatte børn og unge, simpelthen fordi de er for svage til at bruge tilbuddet.

– Hvis ikke de mest udsatte kommer med på vognen, så nytter det ikke så meget, for udsatte unge udgør en stor trussel for hele samfundet, siger hun.

– Der er tale om meget udsatte børn og unge, der er vokset op uden den helt basale omsorg, som er nødvendig for, at et barn kan opbygge sin egen personlighed. Det kræver stor faglighed at nå den gruppe, og det tager lang tid at få børnene på fode og ind i samfundet, siger Conni Gregersen.

Det er en meget langsommelig proces at få alle med, og det kan være svært at skabe forståelse for, at der ikke findes hurtige og nemme løsninger.

– Hvis det skal lykkes at skabe en holdningsændring hos alle i samfundet må man tage sig tid til at strikke sokker til hver enkelt fod, siger Conni Gregersen

Lønnen halter

Men – for der er ikke bare ét, men flere store men'er – der er nogle alvorlige problemer at kæmpe med, der ikke handler om den socialpædagogiske hverdag og praksis, men om rammerne for den. Og de er ikke i orden – så langt fra endda.

Især to problemer går igen, når de tre erfarne socialarbejdere beskriver, hvad der skal til for at få indsatsen over for de udsatte børn til at hænge bedre sammen: Arbejdsforholdene og manglen på uddannet personale.

Og de to ting hænger – ikke overraskende – nøje sammen.

Torben Alne, der altså har siddet med ved forhandlingsbordet ved mange overenskomstforhandlinger, konstaterer, at lønnen på det socialpædagogiske felt halter ganske alvorligt:

– Selv om vi havde et historisk godt overenskomstresultat sidst, er det fortsat sådan, at en nyuddannet socialpædagog får omkring 18.000 kroner om måneden – og det er også under grønlandske forhold en lav løn. Pædagogerne får kun syv procent i pension. Til sammenligning får eksempelvis lærerne 15 procent, siger han.

Der kan drages endnu flere sammenligninger på utilfredsstillende lønforhold for pædagogerne. Vi nøjes med et enkelt: En ufaglært vikar, der har en vagtplan som en pædagog, tjener mere, fordi den ufaglærte får ekstra betaling om natten. Det gør en pædagog ikke.

– Så selv hvis vi hver gang får et historisk godt resultat, så sker der alligevel det, at de andre områder løber fra os, også dem, der har en sammenlignelig uddannelse, siger Torben Alne.

Åndehuller, tak

Det skal også nævnes, at den overenskomst, som blev indgået for to år siden, endnu ikke er trådt i kraft. Medarbejderne kæmper en hård kamp med arbejdsgiverne, det vil sige Selvstyret, for at få dem til at betale det, der er aftalt i overenskomsten. For eksempel at de for hver otte timers nattevagt skal have en times afspadsering.

Og sådanne arbejdsforhold og mangel på anerkendelse slider, bemærker Ann Andreassen. Derfor er det afgørende at puste noget opmuntning ind i hverdagen:

– Det vigtigste er, at der bliver tilført energi til de mennesker, der slider i hverdagen, for det er

Hverdagens realiteter

På hjemmesiden for Børnenes Hus (Meeqqat Illuat) står der:

'Personalenormeringen er én ting, de faktiske forhold er noget andet. I dagens Grønland er det sådan, at der er så stor mangel på pædagoger, at kun halvdel af alle pædagogstillinger i perioder er besat, så på den måde kan man sige, at Meeqqat Illuat er typisk. Når vi annoncerer efter pædagoger, er der meget få ansøgere, og de fleste har ikke de faglige kvalifikationer. I disse perioder har vi dog været heldige med vores vikarer, men vi gør også meget for, at de kan fungere optimalt. De deltager i alle uddannelsessammenhænge, og de får supervision, både af ledergruppen og vores psykolog.'

www.meeqqatgl.com/personalenormering

hårdt arbejde. Det er skæve arbejdstider, man bruger sig selv som redskab og ofte er der for få hænder til opgaven.

– Der skal være tid til at få grunduddannelse og efteruddannelse. Åndehuller, hvor der bliver fyldt på fagligt, for man skal have megen viden og uddannelse for at kunne arbejde helt konkret.

Hun taler af egen erfaring. I en alder af 50 år, og med en baggrund som både pædagog og terapeut, efteruddanner hun sig løbende.

– Jeg lærer stadig meget, som hun konstaterer.

Conni Gregersen peger på, at den manglende uddannelse også gør arbejdet ekstra hårdt:

– Når man som personale mangler den fornødne uddannelse, skal man bruge ekstra mange kræfter på at løse opgaverne. De ansatte yder en enestående indsats, men det slider, siger hun.

Skal det derfor lykkes at gennemføre den holdningsændring, som Selvstyret lægger op til, skal hjælpen helt ud i lokalsamfundene, mener Conni Gregersen.

– Man skal have blik for, hvordan en ændret holdning kan give ændret adfærd i små samfund, der ofte er lukkede og temmelig rigide over for forandringer. Det kræver stor energi at ændre noget, siger hun.

Belastning for de uddannede

Men en ting er, at det uddannede personale ikke er opkvalificeret nok. Noget andet er, at der slet ikke er nok uddannede socialpædagoger til at klare arbejdet, og hvis medarbejderne ikke har den faglige viden til at håndtere situationen, kan en indsats forværre tingene, fortæller Torben Alne.

Det problem nikker Ann Andreassen genkendende til:

– Arbejdet med udsatte børn og unge kræver stor forståelse og rummelighed. Det er ofte voldsomme ting, som børnene har været igennem, og derfor er det vigtigt, at medarbejderne har de faglige redskaber, der skal til, for at støtte barnet, siger Ann Andreassen.

Og manglen på uddannet personale kan være en stor belastning for de uddannede, der nu er:

– Hvis der for eksempel på en institution kun er én uddannet og fem uuddannede, siger det sig selv, at der bliver trukket urimeligt hårde veksler på den uddannede, påpeger Torben Alne.

De forsvinder

Der bliver ofte diskuteret, om der bliver uddannet socialpædagoger nok, og det spørgsmål kan selvfølgelig diskuteres, mener Torben Alne. Men det er hans umiddelbare vurdering, at der uddannes nok til at dække behovet.

– Problemet er derimod, at mange forlader faget, blandt andet på grund af lav løn og for

TRYGHED Det er altafgørende, at børnene kun møder medarbejdere, der er fagligt kompetente, så de ikke gør børnene fortræd

store arbejdsbyrder. De forsvinder så over i mere lukrative fag, fortæller han.

På hans egen institution har de været rimeligt heldige med at have en stabil og velkvalificeret gruppe, men der bliver også brugt rigtig mange ressourcer på at opkvalificere medarbejderne, både de uddannede og de uuddannede. Således er altid mindst én medarbejder i gang med et efteruddannelsesforløb.

– Vi er normeret til 21 socialpædagoger og har ansat 18. De resterende tre er uuddannede vikarer. Vi er godt kørende i øjeblikket i forhold til de fleste andre, siger han.

– Arbejdet er hårdt både psykisk og fysisk og det giver en del gennemtræk. Men vi er alligevel privilegerede, fordi vi kan få det antal medarbejdere, vi har brug for, siger Torben Alne. ■

Børn uden struktur

De børn, der i dag kommer til Børnehjemmet Uummannaq er langt mere skadede end for bare 10 år siden, og det kan være svært at forklare politikerne, hvor meget støtte, der skal til, fortæller forstanderen

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk
Foto: Tiina Itkonen

Hun er forstander på den formentlig nordligst liggende døgninstitution i verden, Børnehjemmet Uummannaq på den grønlandske vestkyst 600 km nord for polarcirklen. Da Ann Andreassen for 25 år siden kom til øen og fandt frem til børnehjemmet, regnede hun med, at det var for en kort bemærkning. Som nyuddannet pædagog ville hun bare se noget andet end Danmark. Men hun blev.

BARNDOM Alle børn har brug for en opvækst med masser af omsorg og kærlighed. Også dem på børnehjemmet Uummannaq

– Grønland er meget eksotisk. Det er lidt ligesom at komme til månen.

Børnehjemmet er normeret til 27 børn og der er 29 faste medarbejdere, hvoraf mange ligesom Ann Andreassen har været der i årevis. En nærmer sig 50 års jubilæum. Børnehjemmet har et godt ry blandt fagfolk, og det er en eftertragtet arbejdsplads med store faglige udfordringer i et miljø med mulighed for sparring, coaching og undervisning (læs mere i Socialpaedagogen nr. 26/2009).

Målgruppen er børn og unge fra 0 til 18 år. I øjeblikket er de anbragte børn og unge mellem 4 og 30 år, og fælles for dem er, at de er så ressourcekrævende, at de ikke kan være i plejefamilier. De fleste af dem kender ikke til at vokse op i et trygt og stabilt barndomsmiljø, hvor man kan være barn og udvikle sig som menneske. Tværtimod har de ofte skullet være 'forældre' for deres egne forældre. Det er børn uden struktur, grænser og rammer.

Ann Andreassen kan se, at de børn, der i dag bliver anbragt på børnehjemmet, er mere skadede end for bare 10 år siden, og det tager derfor længere tid at få dem på ret køl.

Unikke personer, individuel støtte

Hun beskriver det på denne måde:

– Forestil dig, at du har en bunke sand, som du hælder ned på jorden. Det vil flyde ud, og snart forsvinde, så du ikke kan bruge det til noget. Men hvis du bygger en kasse og hælder sandet deri, bliver det inden for rammerne. Nu er det dejligt at lege med, og du kan lade sandet løbe gennem fingrene.

– På samme måde skal vi hjælpe børnene med at opbygge rammer og strukturer, så de kan udvikle sig og lære at sætte deres egne grænser. Alle børnene er unikke personer, der skal have en individuel støtte, der passer til ham eller hende, siger hun.

Det kan tage flere år, før barnet har fået opbygget en struktur. Først skal børnene vænne sig til, at der bliver sat rammer op, vænne sig til at kunne slappe af og have tillid til de voksne. Nogle børn er så skadede, når de bliver anbragt, at de den første tid kommer på koloni og projekter væk fra børnehjemmet sammen med et par medarbejdere, før de kan klare at være i et miljø med andre børn.

– De skal lære at blive forankret i sig selv og have tillid til voksne. Lære at knytte bånd til andre mennesker, siger Ann Andreassen.

– Det svære er ofte at forklare politikerne, at selv om barnet klarer sig godt i for eksempel 10. klasse, så har det fortsat brug for støtte. Ligesom børn, der bor hjemme hos deres forældre. De her børn har endnu mere brug for, at vi støtter dem. ■

PÆDAGOGIK Medarbejderne bruger naturen som en del af det pædagogiske arbejde, og der er nok at tage af lige uden for børnehjemmet og 600 kilometer nord for polarcirklen

GRØNLAND

Ingen steder at bo

Lave lønninger og mangel på boliger gør det svært at holde på det uddannede personale, siger forstander gennem 35 år i Børnenes Hus i Nuuk

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

Foto: Tiina Itkonen

Det er et godt initiativ, Grønlands Selvstyre har taget med planen 'Tryk Barndom 2010': Jo mere fokus, der er på at give alle børn en tryk barndom, jo bedre. Børn, der mistrives, er vores store problem, så vi er nødt til at have ekstra midler til at gøre noget. Hvis vi kun snakker, sker der ingenting.

Ordene kommer fra socialpædagog og forstander i Børnenes Hus (Meeqqat Illuat) Torben Alne.

Børnenes Hus er en døgninstitution for de allermest udsatte børn. Dem, som ikke kan være i enten familiepleje eller på andre døgninstitu-

tioner. Børnenes Hus kan have børnene, indtil de er 14 år. Så skal de videre. Er de hjemlige forhold i orden, kommer de hjem, men mange af dem skal videre til et andet tilbud. Og det bliver så ofte Børnehjemmet Uummanannaq (se interviewet med forstander Ann Andreassen ved siden af).

– Forstanderen der kan noget helt specielt med især de unge piger, lyder Torben Alnes anerkendende ord.

Og det helt specielle er der hårdt brug for, hvis de meget omsorgssvagede børn skal klare sig, siger han.

Socialministerens gode plan og intentioner kan ikke stå alene. Andre steder i samfundet skal der også arbejdes for børnene, mener Torben Alne, og han peger på tre væsentlige områder: Lønningerne er for lave, der er mangel på uddannede socialpædagoger og en stor mangel på boliger.

Uddannelse og udvikling

Lønningerne og manglen på uddannede socialpædagoger debatteres i en anden artikel i dette

blad – men Torben Alne peger altså også på bolig-manglen som noget af det, der skaber det store gennemtræk af pædagoger. Især i Nuuk, men også i de andre større byer er det umuligt at få en bolig.

Reglerne i Grønland er sådan, at når man har fået et job, stiller Selvstyret også en tjenestebolig til rådighed. Det er den eneste måde, man kan få en bolig på, medmindre man selv har økonomi til at købe et hus.

Det har skabt problemer: Selvstyret har vedtaget et generelt ansættelsesstop i alle offentlige institutioner, netop fordi man ikke kunne skaffe boliger.

Men selv om Selvstyret – takket være en stærk socialminister – har friholdt døgninstitutionsområdet, så man her kan søge om at få dispensation

for ansættelsestoppet, så er boligproblemet kæmpestort, fortæller Torben Alne.

– Det kan tage helt op til to år, før man får noget acceptabelt at bo i. Medarbejdere får derfor tilbudt en midlertidig bolig. Men forestil dig, at man for eksempel skal dele en lejlighed med fire andre.

Eller forestil dig, at man skal bo på et værelse på institutionen, hvor man arbejder, mens man venter på en ledig, permanent bolig, siger Torben Alne.

– Det er der ingen voksne mennesker, der i længden har lyst til. Så mange af dem, vi for eksempel køber op fra Danmark – det er omkring 30 procent af alle pædagoger – bliver trætte af at vente på en bolig og tager tilbage igen. Og de grønlandske medarbejdere rejser også, når de ikke får en acceptabel bolig, fortæller han. ■

GRØNLAND

Bedre sent end aldrig

Godt der endelig sker noget for de udsatte børn. Det er også på høje tid, siger Pædagogernes fagforening i Grønland

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk
Foto: Tiina Itkonen

Flere gange har P.I.P. – pædagogernes fagforening i Grønland – truet det daværende grønlandske hjemmestyre med at gå til FN's menneskerettighedsdomstol, fordi nogle børn blev omsorgssvigtet. Og en enkelt gang indbragte fagforeningen en sag om omsorgssvigt for domstolene. Så formanden Kaaliina Skifte er godt tilfreds med, at Selvstyret nu med planen 'Tryk Barndom 2010' har besluttet at gøre noget ekstra for at forbedre forholdene for børn og unge, ikke mindst de udsatte.

– Vi har råbt op om de her problemer i mere end 20 år. Men bedre sent end aldrig. Vi er glade

for, at der nu sker noget på området, og at FN's Børnekonvention bliver taget alvorligt. Det er et stort skridt i den rigtige retning, siger Kaaliina Skifte.

Selvstyret har taget en del initiativer for at uddanne flere pædagoger. Blandt andet er der oprettet decentrale uddannelsessteder, og der bliver oprettet en ekstra klasse på pædagogseminariet. Kaaliina Skifte håber også, at der bliver oprettet en decentral uddannelse i Sydgrønland.

Men når det er sagt, så mener hun ikke, der burde være pædagogmangel i Grønland.

– Det er et spørgsmål om at fastholde dem, der bliver uddannet, inden for området. Men de forsvinder over i mere vellønnede job, for eksempel til skoleområdet, siger hun.

P.I.P. har lige fra starten deltaget i forarbejderne til planen 'Tryk Barndom 2010' og fortsætter også i de forskellige arbejdsgrupper.

– Vi vil gerne samarbejde på det sociale område for at finde de bedste løsninger. Det har vi altid sagt, vi gerne ville, siger Kaaliina Skifte. ■

Ingen nemme løsninger

Hvis det skal lykkes at skabe en holdningsændring hos alle i samfundet må man tage sig tid til at strikke sokker til hver enkelt fod, siger klinisk psykolog og forfatter

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk
Foto: Tiina Itkonen

Da Berit var 11 år, bad hun naboen hjælpe sig med at kontakte socialkontoret, så hun kunne flytte hjemmefra. Hendes stedfar var ofte vred, og han gjorde hende ondt på mange måder, både fysisk og psykisk. Han udøvede vold og seksuelle overgreb, og en gang bortførte han hende. Berit anede ikke, hvor hun var – hun var bange, allermest var hun bange for, at stedfaderen ville gøre alvor af sin trussel om at dræbe hende. Berit ønskede at beskytte sin lillebror og håbede, at han også ville komme hjemmefra, når nu kommunen fandt ud af, hvordan familien levede.

Berit er et af de børn, som klinisk psykolog Conni Gregersen har mødt. I knap 17 år har hun arbejdet med de mest udsatte børn og unge i Grønland. Først som psykolog i hjemmestyret, hvor hun blandt andet havde kontakten til døgninstitutioner for anbragte børn og unge. Siden 2008 har hun haft selvstændig praksis i Nuuk.

Hun har et godt kendskab til alle døgninstitutioner og til de forhold, som anbragte børn lever under. Og hun kender mange af medarbejderne, som hun ofte underviser og coacher. I maj i år udkom hendes bog 'Livsmød – socialpædagogisk og psykotераpeutisk behandling af børn i Grønland.' Bogen forventes at blive fast læsestof på blandt andet pædagogseminarier. Noget af forklaringen på, at det står så slemt til, skal måske findes i den historiske udvikling, landet har gennemgået, mener Conni Gregersen.

Fra fanger til industri

Grønland har gennemgået en kolossal hurtig udvikling væk fra fangersamfundet til et fiskeri- og industrisamfund. Storfamilierne, hvor der var tradition for, at alle tog sig af hinanden, er væk. I dag står der ikke en bedstemor, en moster eller et andet familiemedlem klar til at tage over, når mor og far ikke selv kan passe barnet. Familiemedlemmerne bor ofte langt fra hinanden.

Den udvikling begyndte i 1960'erne. De unge forlod bygderne og søgte ind til byerne for at blive

fiskere og fabriksarbejdere frem for fangere. Der var økonomisk fremgang og let adgang til alkohol.

– Som det er set i mange andre samfund, hvor hurtige og ikke altid selvvalgte forandringer præger menneskers liv, blev alkoholforbruget i Grønland vældig stort og medførte sociale problemer, fortæller Conni Gregersen.

For eksempel skyldes 20 procent af alle dødsfald unaturlige årsager. Blandt andet selvmord og drab.

– I begyndelsen var de udsatte børn mindre skadede, blandt andet fordi mødrene ikke drak så meget, og der var stadig familiemedlemmer at trække på. Derfor blev barnet ofte anbragt i en relativt sen alder, siger hun.

I dag er det anderledes. Nu er børnene ofte ret små, når de bliver anbragt. Og de er temmelig medtagede. De kan for eksempel have tidlige følelsesmæssige skader på grund af moderens alkoholmisbrug. Det kræver en meget intensiv og langvarig behandling at få børnene på ret køl igen.

– Det kræver dygtige fagpersoner, fastslår Conni Gregersen. ■

'Livsmød – socialpædagogisk og psykotераpeutisk behandling af børn i Grønland' af Conni Gregersen. Udgivet på forlaget milik. 228 sider. 299 kroner.

SAMVÆR Det er holdånd, det er dans og musik, når børnene og medarbejdere hygger sig med hinanden

UDSATTE I DEN GLOBALE KRISE

En verden til forskel

Den globale finanskrisen handler ikke kun om bankpakker og aktiekurser – krisen rammer i høj grad de handicappede og udsatte grupper: I den vestlige verden som nedskæringer og stram økonomi på det sociale område – i den tredje verden som tilbageslag i kampen mod den fattigdom, som rammer 80 procent af alle handicappede

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Vi starter denne artikel med intet mindre end et salmecitat: 'Sorrige og glæde, de vandte til hobe'. Sådan skrev Thomas Kingo tilbage i 1681, og sådan må det også være, når socialpædagoger verden over lørdag den 2. oktober kan fejre den internationale dag for deres fag og arbejde. For der er både noget at glæde sig over og noget, der maner til eftertanke:

For mens faget vinder frem, og anerkendelsen af den pædagogiske tankegang i forhold til de udsatte grupper vokser, så er der et massivt pres på den socialpolitik, der skaber rammerne for arbejdet.

Her til lands handler det om et uskønt miksk af skattestop og finanskrisen, der fører til dårlige normeringer, ansættelsesstop og faglige forringelser – det hele aktualiseret ved forhandlingerne om de kommunale budgetter.

Internationalt set lægger eftervirkningerne af den globale finanskrisen, der ramte kloden i 2008, et tungt pres på de i forvejen skrøbelige strukturer, der i bedste fald har beskyttet handicappede og marginaliserede grupper i den fattige del af verden. FN anslår, at 80 procent af alle handicappede i udviklingslandene lever i absolut fattigdom, og at 20 procent af alle verdens fattige er handicappede.

Global mangel på overblik

Så krisen er global, men har vidt forskellige udtryk:

Hvor vi i Danmark kan regne de kommunale besparelser ud, lave statistik over anbringelser

og registrere, når en kommune fifler med støttetimerne til en udviklingshæmmet medborger, så er det stort set umuligt at skaffe sig et globalt overblik over finanskrisens følger for de 10 procent af verdens befolkning, der lever med et handicap, og de millioner derudover, der er udstødte eller marginaliserede.

Det skyldes to ting:

For det første: Der mangler ganske enkelt statistik og forskning på området. Det er helt umuligt at sammenligne eller -ligne forholdene for udviklingshæmmede i for eksempel Norge og Nepal.

For det andet – og det hænger tæt sammen med ovenstående – så er der himmelvid forskel på socialpolitikken og opfattelsen af sociale problemer: Der er meget langt fra den nordiske model og de tilhørende ressourcer i for eksempel indsatsen for udviklingshæmmede til det, man kan tilbyde i Tunesien eller Bangladesh.

I de rige lande handler det om velfærds- og fordelingspolitik – i de fattige om basal fattigdomsbekæmpelse. Der er en verden til forskel.

Hårde odds

Netop fattigdomsbekæmpelsen var i fokus på FN-topmødet i slutningen af september. Mødet gjorde status over arbejdet med de såkaldte 2015-mål – otte målsætninger, der udover bekæmpelse af fattigdom og sult, blandt andet også handler om at sikre en grunduddannelse til alle, fremme ligestilling, reducere børne- og mørdredeligheden og livstruende sygdomme og skabe en bæredygtig udvikling.

Målene, der altså skal være indfriet i 2015, blev sat på et FN-topmøde i 2000 og kaldes derfor også Millennium Development Goals, forkortet MDG.

Trods lyspunkter og den gode vilje er der dog en lang række sorte pletter og kendsgerninger, der trækker ambitionerne nedad. Her blot et par eksempler:

Den samlede globale bistand til de fattige lande var i 2009 120 milliarder dollars. Året før udgjorde den samlede landbrugsstøtte i de rige lande 376 milliarder dollars – altså mere end tre gange så meget.

Netop landbrugsproduktionen er en af de fattige landes veje ind på de internationale markeds-

Kære politiker...

I anledning af den internationale dag for socialpædagoger har forbundsformand Kirsten Nissen og kredsformændene skrevet et brev om det socialpædagogiske arbejde og dets vilkår. Kredsformændenes breve er sendt til lokale politikere, mens Kirsten Nissens brev er sendt til socialminister Benedikte Kiær (K), og forbundsformanden skriver blandt andet, at 'det er blevet sværere at være socialpædagog. Kommunerne er pålagt nulvækst, og det kan både ses og mærkes på det socialpædagogiske arbejdsområde'.

Læs brevet på www.sl.dk

pladser, men de rige lande har trods løfter om det modsatte ikke åbnet for de fattige landes varer.

For eksempel genindførte EU-Kommissionen sidste år støtten til eksport af mejeriprodukter som ost, smør og mælkepulver. Og i alt 30 lande i den rige verden har, siden finanskrisen startede, etableret nye toldmure og andre begrænsninger for de fattige landes handelsmuligheder.

Når det handler om sundhed og den basale adgang til medicin står det også skidt til: I 2008 betalte en kronisk syg i et udviklingsland mellem tre og seks gange så meget for medicin som den internationale vejledende pris. Det betyder, at en stor del af verdens fattige ikke kan købe den medicin, de har brug for – og det forværrer selvfølgelig deres situation yderligere.

De svageste svigtes

Et af de helt konkrete tegn på tilbageslaget i arbejdet blandt de fattige og udstødte er de problemer, som mange NGO'er er løbet ind i, fordi de efter krisens udbrud har mistet støtte fra de rige lande.

Det er for eksempel tilfældet i Brasilien, fortæller Ney Moraes, bestyrelsesmedlem i AIEJI, den internationale organisation for socialpædagoger.

– Vi har set en række eksempler på, at NGO'er har måtte drosle ned på deres aktiviteter – de har måttet fyre ansatte eller skære ned i deres aktiviteter, fordi de ganske enkelt ikke får de penge fra de rige lande, de har fået før, fortæller han og peger også på, at ændrede handelsmønstre har påvirket både landbrugs- og industriproduktionen.

Ney Moraes' observationer går igen i en række af de rapporter, der blev fremlagt op til det nylige FN-topmøde: Den helt nære indsats har mange steder tabt pusten.

Og samlet set er det da også de i forvejen mest udsatte grupper, der halter efter, når det handler om at nå 2015-målene, viser årets statusrapport fra FN's Udviklingsprogram (UNDP).

Rapporten belyser, hvordan børne- og mødredødeligheden er reduceret, at flere børn nu begynder i skole, og at kampen imod sygdomme som malaria, tuberkulose og hiv/aids giver resultater.

Samtidig understreger rapporten dog, at fremskridtene slet ikke sker hurtigt nok, og at den økonomiske afmatning, krisen har medført, truer med at underminere de resultater, der er opnået.

Og så viser den, at de fattigste ikke altid får gavn af fremskridtene. For eksempel går udviklingen for de udsatte grupper i de fattige lande: kvinder og piger, handicappede og minoritetsgrupper alt for langsomt.

Således anslår UNESCO, FN's uddannelsesorganisation, i en anden rapport, at hele 90 procent af de handicappede børn i udviklingslandene ingen skolegang har overhovedet.

Indenfor, udenfor og helt udenfor

Der er altså indikationer nok, men det kniber gevaldigt med at etablere et reelt overordnet billede af, hvordan de udsatte grupper er påvirket af den finansielle krise.

En af dem, der alligevel prøver at skabe sig et overblik, er Barbara Murray. Hun er ekspert i handicappedes position på arbejdsmarkedet og analytiker i ILO, den internationale arbejdsorganisation under FN:

– Men det er et stort problem, at der er så få pålidelige globale data om, hvordan krisen har påvirket de handicappedes forhold. Det er kun i visse lande, disse oplysninger er tilgængelige, konstaterer Barbara Murray.

Når det handler om den vestlige verden, er der modsatte tendenser: Mens det i lande som Japan, Australien og USA går den forkerte vej, har Canada trods krisen drastisk øget antallet af handicappede på arbejdsmarkedet.

Men en ting er den vestlige verden – i de fattige lande, der ikke har nogen form for socialt sikkerhedsnet, er situationen langt værre:

– Her har de handicappede i forvejen lavtlønsjob – de er i sandhed 'the working poor', siger Barbara Murray.

Hun understreger også, at der – trods FN's handicapkonvention – er meget langt fra den inkluderende politik i de skandinaviske velfærdsstater til situationen på arbejdsmarkedet i udviklingslandene:

Det er mennesker med fysiske handicap og med hørehandicap, der klarer sig bedst, mens syns- handicappede generelt har en højere ledighed. Og udviklingshæmmede og psykisk syge – som der i de nordiske velfærdsstater gøres stadig mere for at inkludere også i arbejdslivet – de står de allerfleste steder helt uden for arbejdsmarkedet. ■

De otte 2015-mål

Millennium Development Goals eller MDG – sådan lyder engelske betegnelse for de otte, ambitiøse mål, der blev sat på et FN-topmøde i 2000.

Målene er otte målbare og tidsbundne mål, som blandt andet fokuserer på at mindske fattigdom og sult, børne- og mødredødelighed, smitsomme sygdomme og at fremme ligestillingen mellem mænd og kvinder, samt bidrage til en miljømæssig bæredygtig udvikling. Målene, der bygger på Millenniumdeklarationen og som alle verdens ledere har underskrevet, skal være nået i år 2015.

Læs mere om 2015-målene på www.undp.dk

GLOBALE STEMME

Kosovos romaer kæmper for overlevelse

I Kosovos delte by Mitrovica lever romaerne en kummerlig tilværelse på bunden af samfundet – glemt af det internationale samfund og uden fremtidsudsigter. Socialpædagogerne fra Association for Peace Kosovo gør romaernes børns tilværelse mere tålelig

Af Ota Tiefenböck, redaktionen@sl.dk
Foto: Jan Dagø / Polfoto

Der, hvor gaderne i Kosovos delte by Mitrovica begynder at flyde med affald, og husene er mere og mere forfaldne, kommer et pigtrådshegn til syne. Her i den serbiske del af byen ligger Cigansky Kamp (Sigøjnerlejren), som i løbet af de sidste fire år har været et hjemsted for omkring 1.000 mennesker af roma-afstamning.

Romaerne bor her i flere afgrænsede områder – adskilt fra den øvrige beboelse af et pigtrådshegn – i gamle nedlagte militærbaracker uden ordentlige sanitære forhold.

Hele området flyder med affald og gamle møbler, og romaerne lever her en kummerlig tilværelse uden arbejde, uden økonomiske midler og uden udsigter til, at situationen ændrer sig væsentligt i fremtiden.

Til trods for de deprimerende og umenneskelige forhold løber mange børn rundt og leger, og fylder det triste område med glædeskrig. Børnene har lige fået fri fra sommerskolen, og har – som alle andre børn, der har siddet flere timer på skolebænken – brug for at lege og for at røre sig.

Det er den humanitære organisation Association for Peace Kosovo, der driver sommerskolen.

Organisationens medarbejderstab i lejren består af seks personer, hvoraf tre har socialpædagogisk baggrund og tre er lærere, og projektet skal ifølge planerne fortsætte, indtil der er fundet en holdbar løsning på romaernes situation.

Aktiviteterne er finansieret af UNICEF og er tilrettelagt i samarbejde med lokale uddannelsesinstitutioner og romaernes egne repræsentanter. Formålet med projektet er at give børnene et

større indhold i tilværelsen og gøre dem mere ressourcestærke på deres vej gennem skolesystemet.

Socialpædagog Marija Dragic er souschef på projektet og arbejder med planlægning og evaluering af aktiviteterne. Hun er ikke i tvivl om, at børnene får et stort udbytte af sommerskolen og er glade for den.

– Børnene har sommerferie, og deres forældre har ikke overskud til at tage sig af dem. Sommerskolen giver børnene mere indhold i deres liv og er en vigtig beskæftigelse for dem, fortæller Marija Dragic.

Aktiviteterne i sommerskolen foregår i til formålet opstillede container-bygninger, som indeholder tre klasselokaler og et administrationslokale. De er udstyret med legetøj, bøger, tegne- og maleredskaber og andet skoleudstyr. Aktiviteterne er delt op efter aldersgruppe og består blandt andet af undervisning i serbisk, kreative værksteder, fremvisning af film, og læsning af bøger.

Socialpædagog Dragana Milenkovic arbejder med aldersgruppen fire- til seksårige og er sikker på, at børnene nyder den omsorg og opmærksomhed, de får i sommerskolen.

– Børnene kommer fra belastede og ressource-svage familier. De fleste af familierne har mange børn og kæmper konstant for overlevelse og har derfor hverken kræfter eller økonomiske midler til at tage sig af børnene. Vi giver børnene omsorg og tilbyder dem en bred vifte af aktiviteter, som de ikke har mulighed for at lave derhjemme. Vi tager os af dem på en anden måde, end de er vant til hjemmefra, og det værdsætter de, fortæller Dragana Milenkovic.

Hårde levevilkår

Mitrovica var før Kosovo-krigen i 1996 en multietnisk by, hvor albanere, serbere og romaer levede side om side uden nævneværdige problemer.

Romaerne, dengang omkring 8.000 mennesker, havde deres eget kvarter, Roma Mahalla, som lå i den sydlige, og nu albanske del i byen. Krigen vendte op og ned på romaernes tilværelse. Roma Mahalla blev jævnet med jorden, og flere tusinde romaer blev drevet flugt.

En lille del af dem blev boende i Mitrovica og indkvarteret i militærbarackerne og der siden

mere eller mindre blevet glemt af både Kosovos myndigheder og det internationale samfund.

Kvarteret skal ifølge planerne genopbygges, så romaerne på et tidspunkt kan flytte tilbage, men det er de færreste i lejren, der tror på det. De fleste er desillusionerede og tror ikke på, at deres liv vil ændre sig i fremtiden. Det gør ikke de voksnes overskud til at tage sig af børnene større.

– Vi lever som dyr her. Vores situation er håbløs, vi har ingen uddannelse, intet arbejde og bliver diskrimineret af alle, fortæller Adnan, som er leder i lejren og hvis børn deltager i sommerskolen og de øvrige aktiviteter fra Association for Peace Kosovo.

De fleste familier består af op til 20 mennesker og lever i små rum uden vinduer, rindende vand og toiletforhold. Den eneste indkomstkilde for de fleste er børnepenge. Familierne får 15 euro per barn om måneden, og det er derfor attraktivt for familierne at have mange børn.

Marija Dragic er glad for, at Association for Peace Kosovos aktiviteter er med til at gøre de vanskelige levevilkår i lejren lidt lettere, i det mindste for børnene, og hun glæder sig over hvert et lille fremskridt og succes børnene opnår.

Flere programmer

Ud over det pædagogiske arbejde med børnene står Association for Peace Kosovo ligeledes for et madprogram, der sørger for, at børnene får sund, næringsrig kost. Området ligger tæt ved tidligere miner, hvor der indtil midten af 1990'erne blev udvundet bly. Jorden i lejren er derfor voldsomt blyforurenet. Den voldsomme forurening udgør en stor sundhedsmæssig risiko for beboerne – især for børnene.

– Vores madprogram startede i begyndelsen af i år og kører efter UNICEF og WHO's retningslinjer. Formålet med projektet er, at børnene får ernæringsmæssigt sund kost, som styrker deres immunforsvar, så de bliver mere modstandsdygtige over for sygdom. Derudover er vores madprogram med til at gøre vores tilbud endnu mere attraktivt, så flere forældre vælger at lade deres børn deltage i vores aktiviteter, siger Marija Dragic og tilføjer, at interessen blandt forældrene er blevet målbart større, efter organisationens madprogram startede.

Sommerskolen er ikke den eneste aktivitet, Association for Peace Kosovo står for i Cigansky Kamp. Aktiviteterne fortsætter også, når sommerferien er slut, og børnene skal starte i skole. Her er pædagogernes arbejde især rettet mod at støtte børnene i deres skolegang og lette deres vej igennem uddannelsessystemet.

– Vi kører førskoleprogrammer for de børn, som endnu ikke er startet i skole. Det er aktiviteter og pædagogiske tiltag, som skal lette børnenes skolestart. For de større børn, som går i skole, er det hovedsageligt læktiehjælp eller for eksempel at hjælpe børnene, hvis de har problemer af en eller anden art, siger Marija Dragic og tilføjer:

– En vigtig del af vores arbejde, som gælder alle aldersgrupper, er at skabe en større sammenhæng mellem børnenes skolegang og hjemmet, blandt andet ved forældremøder og individuelle samtaler, siger hun.

Alt tyder på, at socialpædagogernes arbejde nytter. Tre børn fra organisationens program blev i år optaget på gymnasiet, og det ser Marija Dragic, som et klart bevis på, at organisationens aktiviteter styrker både børnenes faglighed og selvtillid. ■

GENOPBYGNING Der boede 8.000 romaer i bydelen Roma Mahala før krigen i Kosovo. Romaerne blev drevet på flugt, og hele bydelen blev jævnet med jorden. Nu er en gruppe internationale hjælpeorganisationer gået i gang med at bygge nye huse, men i fire år har de tilbageværende 1.000 romaer boet i en gammel, forfalden militærlejr

TABUER

Ja, vi taler åbent om forbudte følelser

I sidste nummer af Socialpædagogen fortalte medarbejdere på botilbudet Østerled, hvordan de i en stræben efter at blive bedre pædagoger på den attraktive arbejdsplads også taler åbent om tabuer som for eksempel misundelse. Det satte gang i en heftig debat på Facebook

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Foto: Ricky John Molloy

Misundelse er en grim ting... Og i dette tilfælde er der slet ingen undskyldning. Sådan lyder et af de mere kontante indlæg i Socialpædagogens Facebook-debat, der bærer overskriften: 'Hvordan bør man tackle misundelse på arbejdspladsen?'

I sidste nummer af Socialpædagogen fortalte medarbejdere på botilbudet Østerled i Charlottenlund, hvordan de i forbindelse med et stort projekt om medejerskab blandt meget andet har arbejdet med åbenhed og dialog. Et konkret eksempel var dengang en beboer for anden gang valgte den

samme medarbejder til at tage med på en ferie, som beboeren selv betalte – og medarbejderne efterfølgende åbent talte om de grimme følelser, det kunne give i maven, når én medarbejder på den måde fik mulighed for at tjene ekstra penge, og samtidig var blevet foretrukket igen.

I Facebook-debatten giver flere debattører udtryk for, at den følelse er for ringe. 'Find et andet job', 'skam jer' og 'tag en tudekiks', står der blandt andet.

Modigt og professionelt

Men medarbejderne på Østerled har på ingen måde grund til at skamme sig, mener forstander Sofia Holch og socialpædagog Lisa Skov. Tværtimod anser de det som flot og professionelt, at medarbejderne netop har mod til også at sætte ord på grimme og svære følelser.

– Her gør vi en dyd ud af at skabe et arbejdsmiljø, hvor vi har lov til at sige tingene højt – også når vi dummer os eller føler de u hensigtsmæssige følelser. Der er ikke nogen af os, der er i tvivl om, at det som pædagog er fuldstændig uacceptabelt at handle ud fra en følelse som misundelse, men ikke desto mindre er misundelse, jalousi og andre tabuer en del af livet. I vores øjne er det virkelig positivt, at vi i særlige, kontrollerede

fora kan tale om de mennesker, vi grundlæggende er... Og sætte ord på, at vi ikke altid er de perfekte arbejdsmennesker, som har styr på alting. Det vigtigste redskab, vi bruger som pædagoger, er jo netop os selv. Og hvis vi ikke løbende reflekterer og bearbejder det grundlag, som vores meninger og holdninger udspringer fra, risikerer vi at den enkelte i alenesituationer handler uhensigtsmæssigt i relationen med borgeren, siger Sofia Holch.

Det sidste halvandet år har der stået 'Trivselsrunde' på dagsordenen til de egentlige personalemøder på Østerled. Her har medarbejderne været samlet i teams og på skift fortalt hinanden, hvordan de egentlig går og har det.

– Og her er der ofte kommet personlige emner op. Det kan for eksempel være, at en medarbejder fortæller de andre, at han eller hun er lidt stresset i privatlivet. Det kan også være tabuer som en mandlig pædagog, der fortæller, at det kan være en udfordring at skulle vaske en kvindelig beboer på intime steder, siger Sofia Holch, der samtidig understreger, at emner fra den private sfære kun bliver diskuteret, når det kan få relation til arbejdslivet.

Svesken på disken

Det var under en sådan trivselsrunde, at følelserne omkring beboerferierne blev luftet.

– Og faktisk var der ikke nogen, der direkte brugte ordet misundelse. Der blev mere talt om en grim følelse i maven, eller blandede følelser i maven, fortæller socialpædagog Lisa Skov.

Når hun i forbindelse med interviewet til det sidste nummer af Socialpædagogen

netop brugte eksemplet med misundelse, er det fordi, det i hendes øjne viser den store tillid og ærlighed mellem medarbejderne – ikke fordi det var det store diskussionsemne.

– I trivselsrunden var der en, der meldte ud og fortalte om de her følelser i maven, og så var der andre, der sagde, at ja, det kunne de godt genkende. Og så talte vi åbent om det, og fik følelserne lukket ned. Det var aldrig til diskussion om beboeren skulle have sin selvbestemmelse eller ej, fortæller Lisa Skov, der er sikker på, at der kom noget godt og konstruktivt ud af samtalen:

– Bagefter var følelserne faktisk ikke-eksisterende. Hvis vi ikke havde talt om dem, kunne de måske ubevidst være kommet til at spille en rolle. Men nu kom 'svesken på disken', og så var den faktisk ikke længere.

Undgå 'fernispædagoger'

Sofia Holch lægger vægt på, at det kræver lang tid og stor tillid, før en personalegruppe kan tale om forbudte følelser på en konstruktiv måde.

– Det er utrolig vigtigt, at der ikke er nogen, der med det samme sætter sig dømmende og for eksempel siger: 'Tænk, at du kan få det ud af din mund! Du er en dårlig pædagog'. Vi har bevidst arbejdet på at nå hertil, og for eksempel brugt to personaleledere på at gøre det legitimt at sige: 'Jeg har lavet en fejl. Jeg må erkende, at lige i denne situation gjorde jeg ikke det rigtige'. Det giver en fantastisk tryghed, at man kan tale om det, for noget af det værste er det, jeg kalder fernispædagoger: Pædagoger, som på overfladen ser ud som om, de har styr på alt, samtidig med at der lurer en helt masse bag facaden, siger hun.

Diskuter dilemmaet på facebook

Kan og bør man tale om forbudte følelser på arbejdspladsen?

Deltag i debatten på facebook / se www.sl.dk/facebook

RELATIONER På Østerled er det en dyd at kunne tale højt om tingene – også de uhensigtsmæssige følelser. Det giver mere overskud og professionel tilgang til beboerne, lyder filosofien. Her er det socialpædagog Lisa Skov (til venstre) og beboer Fanny Krayenbuhl.

Lisa Skov og Sofia Holch er enige om, at åbenheden og refleksionerne gør medarbejderne på Østerled til bedre pædagoger:

- Jo mere bevidste og reflekterede vi er om os selv, jo bedre kan vi også håndtere det arbejde, vi er sat til at udføre, siger Sofia Holch, der suppleres af Lisa Skov:
- Og jo bedre bliver vi til at parkere det, der skal parkeres. ■

Læs mere om medarbejderskabsprojektet i artiklen 'Kodeord: Frihed og ansvar' i Socialpædagogen nummer 19/2010.

fagbladet på facebook

FAGBLADET

SOCIAL
PÆDAGOGEN

Facebook-gruppen 'Fagbladet Socialpædagogen' er et rum til faglig refleksion og dialog. Der er mere end 2.600 deltagere. Vi har plukket i indlæggene – nogle er forkortet og redigeret.

Læs mere – og send selv bidrag – på Facebook-gruppen, som du finder via www.sl.dk/facebook

Redigeret af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Hvordan bør man tackle misundelse på arbejdspladsen?

DEBATFORUM 16. SEPTEMBER

Maria Rørbæk, Socialpædagogen Botilbudskollegerne blev misundelige, da en medarbejder fik to beboerferier. Hvordan bør situationen tackles?

DEBATFORUM 16. SEPTEMBER

Stine Hye Underligt at man ikke bare kan glæde sig over, at brugeren har mulighed for at komme på ferie og udvise sin selvbestemmelse ved at vælge hvem, han vil have med. Det er da den eneste måde, han kan forvalte sin selvbestemmelse på, og den eneste måde, hvorpå pædagogen kan opfylde sin rolle som den, der virkeliggør ønsker, visioner og mål.

DEBATFORUM 16. SEPTEMBER

Lise Aadal Hansen Jeg synes, der er et andet dilemma: Hvad gør den beboer, når vedkommende, som er den bedste, ikke er der mere? Det kunne jo faktisk godt være, at beboeren kunne have en både oplevel-

sesrig og fantastisk ferie med en anden pædagog? Vi skal passe på med at gøre os selv uundværlige.

DEBATFORUM 16. SEPTEMBER

Ida Skiaker Knudsen Man kan diskutere på hvilket grundlag, beboerne vælger deres feriepædagoger, og hvordan man taler med beboerne om det. Jeg har oplevet pædagoger, som 'manipulerer' beboere til ferie for selv at komme afsted. Det kan være gennem kommentarer som: 'Nå, skulle vi to ikke rejse sammen til sommer?' og 'Kunne det ikke være hyggeligt, hvis vi to rejste til Spanien?'

DEBATFORUM 16. SEPTEMBER

Peter Just Det glæder mig at høre, at beboeren får lov til at vælge sin ledsager. Alt for ofte afgøres det på et personalemøde, hvem der skal ledsage og hvor beboeren skal tilbydes at tage hen. Ofte ser jeg også beboere blive tilbudt rejser til udlandet, selvom de i mine øjne vil få et langt større udbytte af at holde ferie et sted, hvor de kan blive forstået af folk omkring dem – det vil sige primært Danmark.

ÅNDSSVAGEFORSORGEN

Socialpædagogerne støtter undersøgelse

I år er det 30 år siden, den daværende åndssvageforsorg overgik fra staten til amterne. Beretningerne om de vilkår, de udviklingshæmmede levede under, mens staten havde ansvaret, har fået flere partier, organisationer og eksperter til at kræve en tilbundsående undersøgelse af forholdene

Af Kurt Ladefoged, kl@sl.dk

Kristeligt Dagblad har her i september bragt en længere artikelse om de forhold, de udviklingshæmmede levede under, mens staten

havde ansvaret for den daværende Åndssvageforsorgen i perioden 1959 – 1980.

Afsløringen af de nedværdigende leveforhold har fået oppositionen i Folketinget, en række organisationer og eksperter til at kræve en tilbundsående undersøgelse af forholdene i Åndssvageforsorgen i den daværende periode. Socialpædagogerne støtter forslaget:

– Det vil være på sin plads og vil kunne bidrage til en forståelse af, at fortidens synder ikke skal gentages, siger Socialpædagogernes næstformand Marie Sonne.

Da staten havde ansvaret blev tusindvis af udviklingshæmmede udsat for blandt andet tvangsmedicinering, fiksering og anden nedværdigende behandling. Marie Sonne mener, at en sådan undersøgelse kan bibringe væsentlig

indsigt og erkendelse af en mørk periode i de udviklingshæmmedes historie:

– Sådan en undersøgelse vil være af stor betydning – ikke bare for de borgere, der blev udsat for overgreb i den pågældende periode og deres pårørende. Men det vil også få stor betydning for, hvordan vi ser på og anerkender fysisk/psykisk udviklingshæmmede borgers retssikkerhed og almindelige anseelse i vores samfund.

Skal passe på historien ikke gentager sig

– Jeg tror, at en undersøgelse af den periode også vil kunne være med til at kaste lys på, hvor vi lige nu er på vej hen i forhold til måden at behandle vores udviklingshæmmede borgere. Det kan godt være, at vi ikke længere tvangsfikserer eller tvangsfodrer dem. Men til gengæld kan man

have en frygt for, at de massive besparelser på området kan medføre, at der langsomt indføres og accepteres overgrebslignende tilstande på trods af både retssikkerhed og konventioner, siger Marie Sonne.

Hun tilføjer, at Socialpædagogerne længe har peget på, at selve måden, man omtaler denne gruppe borgere på har flyttet sig. Det er blevet legitimt at omtale dem som nogen, der mest af alt er en samfundsbyrde, der koster for mange penge.

– Man kan håbe, at en undersøgelse vil give lidt selvindsigt og medføre en mere værdig behandling og anseelse af vores udviklingshæmmede borgere, siger Marie Sonne. ■

Artikelseerien kan læses på: www.kristeligt-dagblad.dk under temaet Liv & Sjæl og er skrevet af Line Vaaben.

Temadag i netværket for pædagoger der arbejder med Udstødte og Marginaliserede

22. november i Mødecenter Odense, Buchwaldsgade 48, 5000 Odense

Tema: Positiv psykologi

Psykolog Henrik Leslye giver oplæg om hvordan vi, ved bevidst at anvende positiv psykologi, kan bevare arbejdsglæden og engagementet, på trods af brugergruppens komplekse problemstillinger, og kravet om at arbejdet skal udføres billigere og mere effektivt.

Pris for medlemmer af Socialpædagogerne: kr. 500. Ikke medlemmer: kr. 600.

Tilmeldingsfrist: 25. oktober 2010

Tilmelding og yderligere information på www.sl.dk/marginaliserede

INTERNATIONALT

Energifyldt dokument

Socialpædagoger over hele kloden går sammen om at give mennesker med udviklingshæmning et værdigt liv

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

Det var Socialpædagogernes norske søsterorganisation Fællesorganisasjonen (FO), der ønskede, at der blev sat fælles nordiske mål for det socialpædagogiske arbejde med udviklingshæmmede. De øvrige fire nordiske lande fulgte trop, og i midten af september kunne de alle fem på et møde i Reykjavik i Nordisk Forum for Socialpædagoger (NFFS) vedtage et fælles essay 'Et værdigt liv for mennesker med udviklingshæmning – en udfordring til socialpædagogisk praksis i Norden'.

Dokumentet tager udgangspunkt i FN's Handicapkonvention og forsøger at beskrive den socialpædagogiske rolle i forhold til at give mennesker med udviklingshæmning et værdigt liv som medborgere.

– Dokumentet er ikke tænkt som et sandhedspapir. Tværtimod, fortæller Socialpædagogernes næstformand Benny Andersen.

– Det skal give inspiration på de enkelte arbejdspladser til at ratificere FN-konventionen. Det skal bruges og kunne mærkes konkret i det socialpædagogiske arbejde, siger Benny Andersen, der er glad for, at der er skabt et dokument, som bevæger sig væk fra mødelokaler og hen til det konkrete møde mellem mennesker med udviklingshæmning og socialpædagoger.

– Det er i det møde, man skal kunne se det grundlæggende menneskesyn om at se men-

nesker med udviklingshæmning som individuelle mennesker, siger Benny Andersen.

World wide

I midten af oktober vil AIEJI – international organisation for socialpædagoger – tilslutte sig dokumentet, fortæller Benny Andersen, der er organisationens præsident.

Alle medlemslande, blandt andre Rusland, Argentina, Italien og Schweiz, har sendt forslag til teksten. Og selv om forholdene er meget forskellige – blandt andet er der store institutioner i Rusland og små selvstændige boliger i Norge – så er alle enige om at arbejde ud fra FN-konventionen.

– Det er energifyldt og dejligt at opleve, og det er sjovt, at et nordisk initiativ bliver globalt, siger Benny Andersen.

Der er store forskelle i begrebsverdenen, blandt andet

i forhold til magtanvendelse. Derfor er man også enige om, at det enkelte land laver sin egen introduktion til dokumentet.

AIEJI har besluttet, at alle medlemslande er forpligtet til at diskutere de spørgsmål, som bliver stillet i dokumentet og indsende svarene til organisationen.

Hos Socialpædagogerne vil dokumentet blive bearbejdet til en dansk version og vil herefter blive tilgængeligt for medlemmerne.

Men et fælles verdensinitiativ er ikke slut med dette dokument.

– I AIEJI har vi besluttet, at vi senere vil tage fat i FN's Børnekonvention og udarbejde et fælles dokument for det socialpædagogiske arbejde, siger Benny Andersen. ■

FN's Handicapkonvention kan downloades på www.sl.dk

Nordisk initiativ bliver verdensomspændende

Dokumentet 'Et værdigt liv for mennesker med udviklingshæmninger – en udfordring til socialpædagogisk praksis i Norden' tager afsæt i FN's Handicapkonvention. Dokumentet er målrettet den enkelte arbejdsplads, uddannelsesinstitutioner og andre steder, hvor socialpædagoger mødes for at udvikle faget.

For at strukturere debatten er der bagerst i dokumentet oplistet de spørgsmål, som alle medlemslande i AIEJI skal debattere i løbet af det kommende år.

1. Diskuter de etiske grundværdier og principper:
  - Hvad forstår du ved frihed/selvbestemmelse?
  - Hvad forstår du ved retfærdighed/ligebehandling?

- Hvad forstår du ved værdighed/integritet og ikke skade?
- Hvad forstår du ved menneskelig/at ville det gode?
- Hvordan de kommer til udtryk i den socialpædagogiske praksis?
- Find eksempler på konkret socialpædagogisk praksis og diskuter hvilken vægtning af værdierne en konkret handling/situation er udtryk for.

2. Udvælg og diskuter forskellige artikler i FN's handicapkonvention og hvordan disse kan realiseres på samfundsniveau, kommunalt niveau og i mødet mellem dig og det enkelte menneske med udviklingshæmninger. Diskuter socialpædagogens rolle og ansvar i denne forbindelse.

3. Med udgangspunkt i dine egne overvejelser over hvad et hjem er for dig, diskuter:
  - Hvordan boliger til mennesker med udviklingshæmninger kan blive deres hjem?
  - Hvad hæmmer og fremmer, at boligen opleves som et hjem?
  - Hvad skal socialpædagogerne gøre?

- Hvordan kan der skabes grundlag for, at de får adgang til det almindelige arbejdsmarked?
- Hvordan kan de eksisterende beskæftigelses- og samværstilbud støtte en sådan udvikling?

4. Diskuter hvad der kan gøres for, at mennesker med udviklingshæmninger får arbejde på det almindelige arbejdsmarked:
  - Hvilken støtte skal de have?
  - Hvordan kan der skabes grundlag for, at de får adgang til det almindelige arbejdsmarked?

- Hvilke roller og kompetencer skal socialpædagogerne have?

5. Diskuter din og dine kollegaers forståelse af begreberne deltagelse, inklusion:
  - Hvorledes mennesker med udviklingshæmningers deltagelse og inklusion kan styrkes via den socialpædagogiske praksis?

- Hvilke roller og kompetencer skal socialpædagogerne have?

6. Når målet med socialpædagogisk praksis er at sikre, at mennesker med udviklingshæmninger lever et værdigt liv via medborgerskab – inklusion og deltagelse:
  - Hvilke roller og kompetencer skal socialpædagogerne have?

7. Hvilke faktorer er med til at skabe og opretholde vi-dem dimensionen på din arbejdsplads?

8. Hvorledes kan et inkluderende samfund se ud?

ARBEJDSKADE

Sager om erstatning til deltidsansatte nu klar til genoptagelse

f:nyt Et stort antal arbejdsskadesager om tilskadekomne, som har arbejdet på deltid, skal formentlig genoptages

Af Kurt Ladefoged, fnyt@sl.dk

Det sker efter, at Højesteret har afsagt dom i to forskellige sager, der ændrer på Arbejdsskadestyrelsens og Ankestyrelsens hidtidige praksis ved fastsættelse af erhvervs- og erstatningen bliver beregnet ud fra. Et eksempel:

En kvinde bliver ramt af en arbejdsskade, mens hun af familiemæssige årsager midlertidigt arbejder på deltid. Hun

har hidtil arbejdet på fuld tid og vil gøre det igen, når børnene bliver store.

Sådan som Arbejdsskadestyrelsen hidtil har praktiseret den slags arbejdsskadesager, vil kvinden i den givne sag kun få beregnet sin erstatning ud fra årsløn og erhvervssevnetab som deltidsansat. Men det er forkert, mener Højesteret, der den 16. august afsagde dom i to sager af den karakter.

Højesteret mener, at kvinden skal have erstatning, som om hun arbejdede på fuld tid.

Derfor har Arbejdsskadestyrelsen nu lagt rammerne for genoptagelse af sager om erstatning til deltidsansatte. Det kniber imidlertid for styrelsen at finde de relevante sager. Derfor beder Erhvervs-skadestyrelsen de tilskadekomne om at hen-

vende sig direkte, hvis de mener at have en relevant sag.

Styrelsen har også bedt fagforbundene om at hjælpe til med at finde de relevante sager. – Da vores arkiveringssystem desværre ikke giver mulighed for, at vi kan finde de relevante sager, skal vi opfordre de medlemmer, der mener at have en sag til at følge opfordringen fra Arbejdsskadestyrelsen og henvende sig direkte dertil, siger arbejdsskadekonsulent Mikkel Arnvig fra Socialpædagogernes Arbejdsskadeenhed.

Kriterier for genoptagelse

Arbejdsskadestyrelsen har nedsat et sekretariat, som vurderer og behandler sagerne ud fra følgende kriterier:

- Den tilskadekomne var ansat på deltid, da skaden

skete eller man blev syg af sit arbejde.

- Sagen er tidligere blevet anerkendt.
- Skaden er sket den 1. april 1978 eller senere.

Arbejdsskadestyrelsen understreger, at genoptagelsen af en sag ikke nødvendigvis er ensbetydende med, at man er berettiget til erstatning for tab af erhvervssevne. Formålet med at genoptage sagerne er at få undersøgt, om en eventuel erstatning for tab af erhvervssevne er blevet sat for lavt.

Mener man, at det er tilfældet, skal man ringe til Arbejdsskadestyrelsens hotline på 7220 6490. Man kan også læse mere om mulighederne på styrelsens hjemmeside www.ask.dk ■

KOMMUNALPOLITIK

Besparelser fører til hjemtagelser af anbragte

Formanden for Kommunernes Landsforening erkender åbent, at sparehensyn vil medføre flere hjemtagelser af anbragte børn og unge

Af Maria Rørbæk, mrkl@sl.dk

Formanden for Kommunernes Landsforening, Jan Trøjborg, spår besparelser på anbringelsesområdet.

– Kommunerne har simpelt hen ikke penge til at finansiere det samme forbrug som tidligere. På det specialiserede socialområde vil vi se, at kommunerne trækker børn hjem for at spare penge, sagde han til Morgenavisen Jyllands-Posten. Udmeldingen kom i forlængelse af et møde mellem Kommunernes Landsforening, KL, og regeringstoppen med finansminister Claus Hjorth Pedersen i spidsen, hvor kommunernes trængte økonomi og budgetlægning for 2011 var på dagsordenen.

Udmeldingen får Socialpædagogernes formand, Kirsten Nissen, til at råbe vagt i gevær:

– Vi har længe peget på, at der er noget, der tyder på, at kommunerne ser mere på kommunekassen end barnets tarv, når det handler om vores udsatte børn og unge. Og her har vi så en krystallklar udmelding fra KL-toppen, som på den måde slår en pæl igennem kommunernes påstand om, at hjemtagelser er begrundet i faglige og ikke økonomiske årsager. Jeg er meget bekymret over, at

KL på den her måde sætter sig over loven, og får det til at se ud som om, de ikke har andet valg end at hjemtage børnene for at spare penge. Vi har vist brug for, at ministeren minder kommunerne om intentionerne i Serviceloven, siger hun.

Jan Trøjborg spår også besparelser på mange andre områder – lige fra skolelukninger til nedskæringer på ældreområdet. ■

BØRN OG UNGE

Det starter godt for de fleste

Men så går det galt for nogle. 15 procent af alle danske børn og unge er udsatte, viser undersøgelse fra SFI

Af Lone Marie Pedersen

I de første år har de fleste børn i Danmark et godt helbred. De trives i daginstitution, og de har gode kost og motionsvaner. De første år er de glade for skolen og synes også selv, at de klarer sig godt. De 11-årige er generelt glade ved livet.

Men så begynder det at gå skævt for nogle, viser SFI's undersøgelse 'Børn og unge i Danmark – Velfærd og trivsel.'

SFI – Det nationale Forskningscenter for Velfærd – har undersøgt, hvordan de 3-16-årige har det i Danmark. Med alderen stiger risikoen for at blive udsat eller marginaliseret, og undersøgelsen konkluderer, at 15 procent af dem er udsatte eller marginaliserede.

Både piger og drenge får det sværere i teenagealderen, dog på forskellig måde. Blandt de ældste piger er der temmelig mange, der har indadvendte og depressive symptomer. Således svarer 19 procent af de 19-årige piger, at de har haft en psykisk lidelse.

Drengene ryger og drikker mere end de jævnaldrende

piger, spiser mindre sundt og er mere udsatte i nattelivet.

De fleste føler sig elsket

Undersøgelsen fortæller også, at børn og unge har det godt med familien. De allerfleste føler sig elsket og lever et familieliv i fred og harmoni. Forældrene betyder meget for dem, og de har mange kammerater.

Når det gælder materiel og boligmæssig velfærd, har etniske børn og unge markant dårligere opvækstvilkår, og forældrene hjælper dem sjældnere med lektierne.

Børn og unge, der bor alene med én af forældrene, har højere risiko for at være udsatte. Det skyldes blandt andet, at enlige forsørgere ofte har færre ressourcer. For eksempel pjækker børn og unge fra brudte hjem mere og tidligere end jævnaldrende, der bor i kernefamilie. Intet i undersøgelsen tyder dog på, at børn i sammenbragte familier er mere i risikozonen end børn, der bor sammen med far og mor.

Der er en særlig gruppe, som har det svært. Det er de 19-årige, som bor for sig selv. Her er hver tredje marginaliseret. De har ikke ret mange penge, de bor dårligt, drikker for meget og rører sig for lidt. En del af dem er ikke i gang med en uddannelse. ■

SFI's undersøgelse 'Børn og unge i Danmark. Velfærd og trivsel 2010' kan downloades på www.sfi.dk

UDVIKLINGS- OG FORSKNINGSFONDEN

Udviklings- og Forskningsfonden er Socialpædagogernes og BUPL's fælles fond til støtte for pædagogisk udviklingsarbejde og pædagogisk forskning. Der uddeles cirka to millioner kr. om året.

Læs mere på www.slbu-pl-fond.dk

NOTER

Indvandrerkvinder søger hjælp

Rekordmange unge kvinder fra indvandrerfamilier søger hjælp, fordi familien styrer alt i deres liv. Lige fra hvilken uddannelse, de skal tage, til hvilken mand, de skal gifte sig med. Hos Landsorganisationen for Kvindekrisecentre, LOKK, er antallet af henvendelser fra de unge kvinder firdoblet siden 2005.

– De kvinder, der ringer, er ofte i dyb krise. En del er udsat for sociale restriktioner, pres, trusler og i nogen tilfælde også fysisk vold, siger Christina Christensen til Danmarks Radio. Hun er projektkoordinator i LOKK med særligt fokus på unge med indvandrerbaggrund.

Ifølge LOKK skyldes stigningen ikke nødvendigvis, at flere kvinder oplever æresrelaterede konflikter i dag end for fem år siden.

– Stigningen viser måske mere, at flere kvinder er blevet klar over, hvor de kan henvende sig, siger Christina Christensen.

Imp

Modstand mod mere inklusion

Befolkningen er tilsyneladende ikke enig med de politikere, som ønsker, at folkeskolen i fremtiden skal kunne rumme flere specialelever. En analyse, som Kommunen har fået foretaget viser, at halvdelen af befolkningen er imod at sende specialelever tilbage til normalklasser. Kun en fjerdedel mener, de bør inkluderes i normal undervisning.

Resultatet overrasker ikke Jill Mehlbye, som er forsker ved Anvendt Kommunal Forskning, AKF. Hun peger på to mulige forklaringer:

– Nogle er bange for, at det vil skabe mere uro i klasserne. Men de fleste vil nok mene, at det ikke bør ske af hensyn til de elever, som rent faktisk har brug for den ekstra hjælp, siger Jill Mehlbye til Kommunen.

Hele undersøgelsen kan læses på www.kortlink.dk/86f5

Imp

Plads til forbedringer

Undervisningen på de sikrede institutioner kan blive bedre. Det er konklusionen af den undersøgelse, som Danmarks Pædagogiske Universitet har lavet for Danske Regioner. Rapporten anbefaler blandt andet flere undervisningstimer, bedre skolelokaler, efteruddannelse og bedre spredning af viden blandt underviserne. På baggrund af rapportens anbefalinger er Danske Regioner ved at udarbejde et nyt og fælles koncept for undervisning på de sikrede institutioner. Rapporten 'Fra udsat til motiveret – rapport om undervisning på de sikrede institutioner' kan downloades på www.kortlink.dk/86f6

Imp

Mange udenlandske prostituerede

Det anslås, at knap halvdelen af de, der prostituerer sig i Danmark, har migrantbaggrund, viser en opgørelse fra Servicestyrelsen. Den største gruppe (cirka 900) kommer fra Thailand. Kvinderne har typisk opholdstilladelse eller dansk statsborgerskab. De er ikke altid opmærksomme på, at de har ret til en lang række sociale og sundhedsmæssige ydelser. Gruppen af udenlandske prostituerede fra EU-lande i Central- og Østeuropa anslås at være på omkring 1.000 personer. De pendler ofte mellem Danmark og deres hjemland og har ikke ret til hjælp fra de sociale myndigheder. Nogle af kvinderne vurderes at være ofre for menneskehandel, men andelen er ukendt. Den tredjestørste gruppe prostituerede kommer fra Afrika (cirka 300), navnlig Nigeria. Flere antages at have været udsat for menneskehandel. Tallene bygger på indberetninger fra politi og sociale aktører. Hele rapporten kan downloades på www.kortlink.dk/86f7

Imp

KREDSNYT

BORNHOLM

Bliv klogere på din pensionsordning i PKA**27. oktober kl. 16.30 – 20.00**

Hotel Fredensborg, Strandvejen 116, Rønne. Informations-/Seniormøde. Første del af mødet vil være generelt informationsmøde og sidste time vil

specifikt henvende sig til medlemmer 58+. Tilmelding senest 8. oktober til bornholm@sl.dk eller 7248 6650.

LILLEBÆLT

Nye åbningstider

Lillebælt får nye åbningstider fra og med uge 43: Mandag, tirsdag og ons-

dag: kl. 09.30 – 15.00 (middagslukket 12.30 – 13.00). Torsdag: kl. 13.00 – 17.00. Fredag: kl. 09.30 – 13.00.

Tirsdagsarrangementer for seniorerne**5. oktober kl. 10.00**

Vi besøger Jens Galschiøt på hans værksted, hvor spændende kreativer bliver fremstillet, både smykker, glasting og skulpturer. Det er gratis, vi starter med en kop kaffe i Socialpædagogernes lokaler i kælderens. Der vil være fællestransport fra Danmarksgade 16, Odense. Tilmelding senest 3. oktober til Didde Lyneborg 60913490 / didde1810@hotmail.com

2. november kl. 10.00 – 12.00

Vi skal til vinsmagning hos Vinoble i Overgade, Odense. Der vil være smagning af fem slags vine, samt lidt godt til ganen. Prisen er kr. 125,00 og betales under arrangementet. Vi mødes udenfor forretningen. Tilmelding senest 29. oktober til Didde Lyneborg 60913490 / didde1810@hotmail.com

Gå også ind på vores hjemmeside www.lillebaeltseniore.dk og se, hvad der videre skal ske indtil vores generalforsamling i marts.

Novemberkonference 2010**9. – 12. november**

Odense. Novemberkonferencen afholdes for 27. gang. Du kan se det spændende program på novemberkonferencen.dk eller sl.dk/lillebaelt. Socialpædagogerne Lillebælt sender programmet til alle institutioner i kredsen. Tilmelding senest den 22. oktober.

MIDTSJÆLLAND

En mor og bedstemors fortælling**11. oktober kl. 9.30 – 13.00**

Nørregade 8, 4100 Ringsted. Der vil blive serveret morgenbrød, kaffe og te. Birthe Nielsen, mor og bedstemor, kommer og fortæller sin historie om det at have anbragte børn, samt børnebørn. Birthe Nielsen har blandt andet skrevet 'Når børn anbringes'. Hun har været leder af Forældregruppen i København og var med til at oprette den i 1994. Derudover har hun arbejdet frivilligt i FBU i 25 år og var formand i 12 år. Birthes

primære arbejde har altid været at støtte forældre med den hensigt, at det vil hjælpe de anbragte børn. Der vil være tid til dialog og spørgsmål. Tilmelding senest den 6. oktober til midtsjaelland@sl.dk / tlf. 7248 6550

NORDJYLLAND

Løvfaldstur**16. oktober kl. 9.30 – 15.00**

Mødested: Museet Hammer Bakker, Storemosevej 4, 9310 Vodskov. Du vil få udleveret et flot kort over Hammer Bakker og vi vil sørge for lidt ekstra energi i form af formiddagskaffe, rundstykke og en lille en. Turen afsluttes med pølser og brød samt kage og kaffe/the. Se www.sl.dk/nordjylland for yderligere oplysninger. Bindende tilmelding senest 11. oktober på tlf. 7248 6100.

Forstanderen fra Svenstrupgård**3. november Kl. 19.00 – 21.00**

Skansevej 90B, 9400 Nørresundby. Kom og hør Kaj Erik Bondrup Jensen fortælle om sit arbejde som forstander på Svenstrupgård. Svenstrupgård er et bo- og beskæftigelsestilbud, som tilbyder midlertidigt ophold til personer med særlige sociale problemer, og som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig. Tilmelding senest 27. oktober på tlf. 7248 6100 eller mail nordjylland@sl.dk

Julefrokost for seniorer**18. november kl. 13.00**

Skansevej 90B, 9400 Nørresundby. Der afholdes julefrokost med gave-spil i Socialpædagogernes lokaler. Prisen for maden bliver kr. 100,- Øl og vand kan købet på stedet. Du skal medbringe en gave til et beløb af ca. kr. 25. Vi håber, at mange har lyst til at deltage, så arrangementet kan blive en tradition den sidste torsdag i november. Tilmelding senest 8. november på tlf. 7248 6100 eller mail: nordjylland@sl.dk

Cafemøde for familieplejere**24. november kl. 9.00 – 12.00**

Socialpædagogerne, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby. Indhold vil være aktuelle emner og ellers et rum til udveksling af løst og fast. Der er ikke tilmelding til mødet, så bare mød op!

Den nødvendige forstyrrelse og fortryllelse

Salen på Bank-Mikkelsensvej · mandag den 25. oktober 2010

Netværket RAV inviterer til konference, hvor Handicapkonventionen sættes under kritisk lup.

Danmark ratificerede konventionen den 23. august 2009. Hvilken betydning havde det og hvad har det betydet for mennesker med udviklingshæmning? Det ønsker vi at diskutere på denne konference, hvor vi også håber at få etableret en ny platform for arbejdet i Netværket.

- 09.30 Ankomst, kaffe/the og en croissant
- 10.00 Velkommen og orientering om RAV ved Jette L. / Lars P.
- 10.15 Oplæg ved Holger Kallehauge, tidligere landsdommer
Hvorfor har vi brug for en konvention? Konventionens historie, tilblivelse og hovedbudskaber. Konventionens gennemførelse, hvad er sket i det forgangne år og hvordan og hvornår får vi den gennemført?
- 11.45 Oplæg ved Birgit Kirkebæk, dr.pæd. og freelanceforsker
Implementeringen af Handicapkonventionen ser ud til at være glemt. Med afsæt i handicapkonventionens forpligtelse overvejes den nutidige nedprioritering af mennesker med handicap og andre grupper i en sårbar situation. Hvorfor er en ratificeret handicapkonvention vigtig, selvom den i øjeblikket synes overset og glemt?
- 12.30 Frokost
- 13.30 Opsamling fra formiddagen og oplæg ved Lars Romild
'Vi hører noget, vi siger noget og vi gør noget – om ikke at sidde det fællesmenneskelige og demokratiske overhørigt' – som foldes ud i gruppesamtaler.
- 15.00 De vigtigste spørgsmål vi bør stille:
Hvad skal RAV fremadrettet og hvem vil være med?
- 16.00 Slut

Pris: 200,- kr. Indbetales i forlængelse af tilmelding.

Tilmelding skal ske via Socialpædagogerne Storkøbenhavn på mail storkoebenhavn@sl.dk. Mærk mail 'RAV-konference' og opgiv navn og kontaktoplysninger eller ring på tlf. 7248 6700.

RAV er et frivilligt netværk, der er flettet – og fortsat flettes – sammen af mennesker med viljen til at skabe et samfund, der sikrer mennesker med udviklingshæmning et godt liv. Det frivillige netværk består af mennesker med indgående kendskab til og/eller interesse for målgruppen. RAV er uafhængig af professions- og organisationsinteresser – men afhængig af din interesse og deltagelse – og indbyder alle interesserede til at være med.

STORKØBENHAVN

Møde med Preben Wilhjelm for seniorerne**8. oktober kl. 10.00**

'Om demokrati'. Preben giver sin opfattelse af hvad demokrati er og spørger om vi har demokrati i Danmark. Arrangeret af LO faglige seniorer. Mødet afholdes i Amager kulturcenter På loftet, Øresundsvej 4.

Møde med Else Lidegaard for seniorerne**22. oktober kl. 10.00**

'Civil ulydighed'. Else fortæller om, hvilke grænser man som pensionist kan overskride, er vi for gamle til at gå på barrikaderne? Arrangeret af LO faglige seniorer. Mødet afholdes i Amager kulturcenter På loftet, Øresundsvej 4.

Efterlønsmøde**28. oktober kl. 16.00 – 18.30**

Kredskontoret Hejrevej. Overvejer du at gå på efterløn? Kom og hør om dine muligheder og de økonomiske vilkår! Se program på hjemmesiden. Maksimalt 35 deltagere. Tilmelding

senest 27. oktober til storkoebenhavn@sl.dk eller tlf. 7248 6700.

Ture for seniorerne**27. oktober kl. 10.30**

Vi mødes udenfor hovedporten 6 ved Avedørelejren og går ind til rundvisning på cirkusmuseet. Bagefter vil der være en lille anretning. Pris 75 kr. (inkl. rundvisning, frokost + en genstand). Tilmeldings- og betalingsfrist den 15. oktober.

2. december kl. 16

I Socialpædagogernes lokaler på Hejrevej 43. Julefrokost med overraskelser. Tilmeldingsfrist 9. november.

Alle turerne betales til reg. 2191 konto 0567405745. Eller henvendelse til seniorerne@yahoo.dk / tlf. 2489 1061.

STORSTRØM

Cafémøder for familieplejere i Lolland kommune

Familieplejenetværket i Kreds Storstrøm afholder cafémøder for familieplejere i Lolland kommune første tirsdag i hver måned (undtagen juni, juli og august), fra kl. 9.30 – 12.30

i 3F's lokaler, Havnegade 19, 4900 Nakskov. Kom og mød andre familieplejere, vær med til at debattere forskellige spændende emner og få faglige input. Tilmelding ikke nødvendig. Medbring selv kaffe/te og evt. brød. Spørgsmål til Helle Utermöhl 2336 3499 / leif.uteromh@adslhome.dk

SYDJYLLAND

Bowling og spisning for seniorerne**27. oktober kl. 16.00**

Fun Wold, Glarmestervej 6-12, 6710 Esbjerg. Drikkevarer og leje af sko er på egen regning. Du er velkommen til invitere ægtefælle, ven eller veninde med. Pris for medlemmer kr. 99,00, ikke medlemmer kr. 199,00. Tilmelding senest 20. oktober til Vita Lindholm tlf. 7612 3836 / Arne Larsen tlf. 7544 5488.

Julefrokost med dans og overnatning for seniorerne**11. december kl. 15.00**

Bogense Hotel, Adelgade 56, 5400 Bogense. Kom og vær med til årets hyggelige Julefrokost. Tag din ægtefælle, ven eller veninde med. Pris for

medlemmer kr. 300,00, ikke medlemmer kr. 500,00 inklusive overnatning pr. person i dobbeltværelse. Drikkevarer på egen regning. Tilmelding senest den 26. november til Vita Lindholm tlf. 7612 3836 / Arne Larsen tlf. 7544 5488.

ØSTJYLLAND

Medlemsmøde om efterløn**17. november kl. 17.00**

Socialpædagogernes lokaler i Frichsparken, Søren Frichs Vej 42 C, 8230 Åbyhøj. Få svar på dine spørgsmål om efterløn på dette møde med efterlønsgruppen. Der bliver budt på kaffe/the, brød og en øl eller vand. Læs mere på www.sl.dk/ostjylland. Tilmelding senest 15. november til Steen H. Eriksen: 8649 5389 / she@vestdjursnet.dk eller Flemming Simonsen: 8657 2454 / flemming-ogbirgit@hotmail.com

SOCIALPÆDAGGERNE I MEDIERNE

Socialpædagoger støtter undersøgelse**DK-Nyt 13. september**

Oppositionen, en række organisationer og eksperter kræver nu en tilbunds gående undersøgelse af forholdene i Åndssvageforsorgen i perioden 1959-1980. Socialpædagogerne støtter forslaget. 'Sådan en undersøgelse vil være af stor betydning – ikke bare for de borgere, der blev udsat for overgreb i den pågældende periode og deres pårørende. Men det vil også få stor betydning for, hvordan vi ser på og anerkender fysisk/psykisk udviklingshæmmede borgers retssikkerhed og almindelige anseelse i vores samfund. Jeg tror, at en undersøgelse af den periode også vil kunne være med til at kaste lys på, hvor vi er på vej hen lige nu i forhold til måden at behandle vores udviklingshæmmede borgere. Det kan godt

være, at vi ikke længere tvangsfikserer eller tvangsfodrer dem. Men til gengæld kan man have en frygt for, at de massive besparelser på området kan medføre, at der langsomt indføres og accepteres overgrebslignende tilstande, på trods af både retssikkerhed og konventioner,' siger Marie Sonne.

Økonomien må ikke afgøre anbringelser**DK-Nyt 14. september**

Formanden for KL Jan Trøjborg spår store besparelser i kommunerne til næste år. Det vil blandt andet medføre, at kommunerne trækker anbragte børn hjem for at spare penge, påpeger Jan Trøjborg overfor Jyllands-Posten. 'Det er en skræmmende udmelding fra KL, som på den måde slår en pæl

igennem kommunernes påstand om, at hjemtagelser er begrundet i faglige og ikke økonomiske årsager. Det er også af uhyre dårlig signalværdi, at han nu på den måde legaliserer den ulovlige manøvre i kommunerne. Jeg er meget bekymret over, at KL på den her måde sætter sig over loven, og får det til at se ud som om, de ikke har andet valg end at hjemtage børnene for at spare penge, siger Socialpædagogernes formand Kirsten Nissen.

Hjemtagelsernes 'grimme' ansigt viser sig nu**DK-Nyt 17. september**

Horsens kommune, hvor KL's formand Jan Trøjborg (S) er borgmester, har på trods af advarsler fra fagfolk hjemtaget en ung anbragt dreng fra en døgninstitution. Horsens Kommu-

ne har netop af Det Sociale Nævn fået underkendt seks af sine bebudede 20 hjemtagninger af unge over 15.

'Nu begynder vi at se de forfærdende konsekvenser af kommunernes spareiver. Jeg håber sagen i det mindste det får kommunerne til fremadrettet at tage advarslerne fra fagfolk mere alvorligt,' siger Socialpædagogernes formand Kirsten Nissen.

Redaktionen er afsluttet onsdag den 22. september 2010. Se flere presseklip på www.sl.dk/slmedierne

KALENDER

Omtale i vores aktivitetskalender må højst fylde 50 ord, dvs. arrangementets titel, tid og sted, deltagerbetaling, optagelseskræfter og frister.

Medlemmernes pensionsordning – overblik og indsigt Introduktionskursus for tillidsrepræsentanter

Kurset er for tillidsrepræsentanter og -suppleanter, ansatte og bestyrelsesmedlemmer i de faglige organisationer samt andre, som har brug for viden om den pensionsordning, de og deres kolleger har i PKA. Vi tilbyder en gennemgang, som giver et indblik i hvordan pensionsordningen er sammensat. PKA betaler kursus- og rejseudgifter. Kurset betragtes som led i de faglige organisationers egen uddannelse af tillidsrepræsentanter. Deltagerne kan derfor forvente at få tjenestefrihed efter gældende regler. Pensionskassen refunderer tabt arbejdsfortjeneste efter aftale mellem PKA og den faglige organisation. Kurset varer en dag, og i 2010 tilbyder vi 6 kurser rundt omkring i landet. Læs mere på www.pka.dk under 'Pensionskasserne' og 'Møder og kurser'. Her kan du også se, hvordan du tilmelder dig.

14.-15. oktober FORSA Årsmøde 2010

FORSA er et mødested for forskere, praktikere og undervisere, som interesserer sig for forskning og udvikling i socialt arbejde, og temaet for dette møde er: 'Forholdet mellem forskning og praksis'. Forskning i socialpædagogik og socialt arbejde har ofte følt sig forpligtet til at producere viden, der kan udvikle praksis. Gennem debatter og oplæg diskuteres, hvordan der kan produceres ny viden til glæde for både praktikere, organisationer og borgere. Arrangør: FORSA. Sted: Danmark Pædagogiske Universitetsskole, København. Pris: 900 kr. for FORSA-medlemmer, 1.600 kr. for ikke-medlemmer. Tilmelding på www.forsa.dk senest 4. oktober.

26. oktober kl. 9.00 – 15.00 Børne- og ungdomspolitisk høring

'Udsatte børn og unges virkelighed efter Barnets Reform' er overskriften på den høring, der sætter fokus på en række emner, der beskriver sammenhængen mellem indsatsen over for børnene og de unge og Servicelovens krav og ånd: Hvad er fremtidens socialpolitik i forhold til de sårbare, de udsatte og de anbragte børn og unge. Oplæg fra blandt andet social-

ministeren og Børnerådets formand. Endelig uddeles Børnesagsprisen 2010. Arrangør: Børnesagens Fællesråd. Sted: Fællessalen, Christiansborg, København. Pris: 900 kr. Tilmelding på www.boernesagen.dk senest 8. oktober.

30. november kl. 9.15 – 16.30 VISO Konference 2010

Under overskriften 'Social viden til gavn' sætter konferencen fokus på specialiseret viden inden for handicap- og udsatteområdet til børn, unge og voksne - en viden, som kan anvendes bredt i det sociale arbejde og i specialundervisningen. Socialminister Benedikte Kiær deltager med en halv times indlæg. Hør des-

uden oplæg fra formand for Børnerådet Lisbeth Zornig Andersen om mønsterbrydning, og hvordan man ved ressourceitilgang kan få udsatte gruppers talenter i spil til fordel for hele samfundet. Psykolog Susan Hart fortæller om den følsomme hjerne, udviklingen af sociale relationer og samhørighedsbånd og deres rolle i udviklingen af emotionelle kompetencer og hjernens modning af personlighed. Gennem 16 workshops præsenterer VISOs specialister og videnscentre eksempler på specialiseret viden og giver deltagerne redskaber med hjem. Arrangør: Servicestyrelsen. Sted: Hotel Nyborg Strand. Pris: 950 kr. Tilmelding på www.servicestyrelsen.dk senest 16. november.

Min kære mand
vores dejlige far, svigerfar og bedstefar

Helge Elmeskov

* 25. september 1945 † 14. september 2010

Ellen
Tina, Mette, Signe, Andreas
Peter, Daniel, Rune, Susan
Mads, Victoria, Olivia, Anton

Bisættelsen har fundet sted

SOCIALPÆDAGOGERNES KLAGENÆVN

Hvis du vil klage...

Hvis du mener, at der er begået fejl eller forsømmelser ved behandling af din sag – enten i kredsen eller i forbundet – kan du få din klage behandlet af Socialpædagogernes Klagenævn.

For at Socialpædagogernes klagenævn kan behandle en sag, skal du først have udnyttet det interne klagesystem i Socialpædagogerne. Sagen må endvidere ikke være rejst ved domstolene.

Klagenævnet består af en dommer samt to medlemmer af Socialpædagogerne. Nævnet er uafhængigt af Socialpædagogerne og nævnets udtalelser er vejledende.

Hvad kan du klage over:

Du kan klage over sagsbehandlingen i Socialpædagogerne i individuelle medlemssager, hvor du som medlem har en væsentlig, individuel interesse. En individuel medlemssag er eksempelvis en afskedigelsessag, en arbejdsskadesag, en social sag eller en lønsag, hvor Socialpædagogerne har bistået dig.

Du kan ikke klage over forbundets kollektive interessevaretagelse, eksempelvis overenskomstresultat, eller generelle fagpolitiske beslutninger truffet af forbundet.

Klagevejledning:

Ved sagens afslutning vil du modtage en klagevejledning fra Socialpædagogerne.

I forbindelse med indgåelse af indivi-

duelle lønftaler vil du ikke modtage en klagevejledning. Du har dog fortsat mulighed for at klage over Socialpædagogernes bistand i forbindelse med indgåelse af lønftaler.

Klagefrist:

Din klage skal være Socialpædagogerne/Klagenævnet i hænde senest fire uger efter at du har modtaget afgørelsen. I forbindelse med individuelle lønftaler er der ingen klagefrist.

Kreds niveau:

Hvis du vil klage over fejl og forsømmelser i forbindelse med en sag, der er behandlet i kredsen, skal du først klage til kredsbestyrelsen.

Forbunds niveau:

Hvis du er utilfreds med kredsbestyrelsens afgørelse, kan du herefter klage til Socialpædagogernes Forretningsudvalg.

Klagenævn:

Såfremt du er utilfreds med Forretningsudvalgets afgørelse, kan du klage til Socialpædagogernes Klagenævn. Klagenævnet har adresse udenfor Socialpædagogerne og din skriftlige klage skal derfor sendes til:

**Socialpædagogernes
Klagenævn
c/o landsdommer Tine Vuust
Østre Landsret
Bredgade 59
1260 København K**

FAGLIGE NETVÆRK

WWW.SL.DK/NETVÆRK

For medlemmer, der arbejder inden for følgende områder:

Socialpædagoger ansat ved somatiske og psykiatriske afd.
www.sl.dk/hospsyk

Netværksansvarlig:
Jesper Leschly Pedersen
Marslev Byvej 19, 5290 Marslev
Tlf. privat 6595 1877 / 4092 5321
mail: jesperped@dbmail.dk

Økonomiansvarlig:
Peter Beck Epstein
Tlf. arb. 7789 2106
mail: peter-epstein@hotmail.com

Sikrede døgninstitutioner for unge under 18 år
www.sl.dk/sikrede

Netværksansvarlig:
Kurt Rasmussen
Munkebjergvej 50,
5000 Odense C
Tlf. 6614 2129
mail: munkebjergvej50@privat.dk

Økonomiansvarlig:
Mette K. Andersen
Tlf. 4752 8467

Domfældte
www.sl.dk/domfaeldte
udviklingshæmmede

Netværksansvarlig:
Jens Jørgen Carstensen
Boinstitutionen
Grønnebæk
Afdeling Kompasrosen
Mosevej 1A
6630 Rødding
Tlf. 7355 2004
mail: jensjcc@stofanet.dk

Fagligt Ældre-netværk
www.sl.dk/aeldre

Netværksansvarlig:
Hanna Hansen
Bøgegården 40
4300 Holbæk
mail: hannh@holbkom.dk

Økonomiansvarlig:
Else Marie Sørensen
Tlf. 7544 5588

Senhjerneskadede og bevægelsehandicappede
www.sl.dk/s&b

Netværksansvarlig:
Vanda Thorup
Neuro/fysisk Handicapcenter
Bygholms Allé 2, 8260 Viby J.
Tlf. 8733 8460 / mobil 5157 5512
vtr@fa.aarhus.dk

Økonomiansvarlig:
Jytte Jelstrup
Mobil: 2879 2089
jytte.jelstrup@koege.com

Hjemmesideansvarlig:
Niels Schmidt
7445 0976

Stofmisbrugsområdet
www.sl.dk/stofmisbrugsområdet

Netværksansvarlig:
Ingelis Langgaard
KABS, Bakken 3
2600 Glostrup
Tlf. 2032 7151
mail:
ingelislanggaard@glostrup.dk

Økonomiansvarlig:
Ingrid Lund Sørensen
Tlf. 5150 2782
mail: ingsf@fa.dk

Kuratorer/familiepleje-konsulenter
www.sl.dk/kuratorer

Netværksansvarlig:
Esben Bohøj
Ungdomscentret
Sønderallé 33, 8000 Århus C
Tlf. 8940 5227 eller 2920 3648
e-mail: ebo@aarhus.dk

Døve
www.sl.dk/dove

Netværksansvarlig:
Anne Buss
Center for Døve AJ (www.cfd.dk)
Boprojekt Vision 18
Tlf. 2140 2503
mail: annebuss@tdcadsl.dk

Sindslidende
www.sl.dk/sindslidende

Netværksansvarlig:
Else Margrethe Tvilhøj
Langelinie 126
5230 Odense M

Økonomiansvarlig:
Morten Schuster
tlf. arb. 3957 5632

Aflastningsinstitutioner
www.sl.dk/aflastning

Netværksansvarlig:
Trine Julin Johnsen
Landerslevvej 67
3630 Jægerspris
Tlf. 2122 8452

Økonomiansvarlig:
Lillian Jensen
Tlf. 9721 0291

Kommunale fritidstilbud til mennesker med fysiske og psykiske funktions-nedsættelser
www.sl.dk/fritidstilbud

Netværksansvarlig:
Jette Hedensted
Tusindfryd
Guldkrog 1,
7100 Vejle
Tlf. 7644 6060
mail: jehed@vejle.dk

Marginaliserede og udstødte
www.sl.dk/marginaliserede

Netværksansvarlig:
Peder Larsen
St. Dannesbo
Bryllevej 20, 5250 Odense SV
Tlf. 6028 0575

Økonomiansvarlig:
Gitte Helle Lundgren
Tlf. 6396 0211
gilul@odense.dk

Opholdssteder
www.sl.dk/opholdssteder

Netværksansvarlig p.t.:
Niels Lønbæk Pedersen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000
mail: nlp@sl.dk

Familiepleje
www.sl.dk/familieplejenetvaerk

Netværksansvarlig:
Lilli Bach Andersen
Løjenkærvej 16, 8300 Odder
Tlf. 8692 8257
mail: toesen@andersen.tdcadsl.dk

Småbørns- og familieinstitutioner
www.sl.dk/smabørnsinstitutioner
www.sl.dk/familieinstitutioner

Netværksansvarlig:
Irene Larsen
Stendyssehaven
Skovsbovej 101
5700 Svendborg
Tlf. 6217 2060

Lærere ansat på døgninstitutioner
www.sl.dk/laerer

Netværksansvarlig:
Flemming Kjærgaard
Behandlingshjemmet Sølyst
Færgevej 3
5800 Nyborg
Tlf. 6333 7090
mail: fkan@nyborg.dk
fax: 6333 6969

Meld dig ind i DIT netværk på www.sl.dk/netvaerk

Som en lus mellem to negle...

Af Peter Bruun Christensen, faglig sekretær, PLS

Denne gamle talemåde, synes jeg, dækker formidabelt over, hvilken situation, man som pædagogstuderende står i. Ikke forstået på den måde, at vi er et irriterende insekt, men snarere at vi er fanget mellem to parter, som kan afgøre vores skæbne, og det kan virke som om, at vi er hjælpeløse i denne situation.

De to 'negle', vi er fanget mellem, er Overenskomsten og Bekendtgørelsen. Jeg vil i dette korte

indsparke forsøge at forklare, hvilke konsekvenser dette har, og forsøge at gøre disse to ekstremt kedelige størrelser relevante.

De lønnede praktikker er desværre en realitet på vores uddannelse. En af konsekvenser af den lønnede praktik er at finde ud af, hvilken rolle vi skal træde ind i? Er vi i det halve år arbejdskraft eller studerer vi praksis? Og hvem har egentlig ansvaret for at sikre kvaliteten af praktikforløbet? Det er netop i forhold til dette spørgsmål, vi bliver fanget mellem 'neglene'. På den ene side har vi lovgivningen, som definerer uddannelsens indhold, og på den anden side aftalen mellem fagforeningerne og arbejdsgiverne, som definerer arbejdets karakter og vilkår.

Begge har ansvaret for vores praktik. Dette burde være en glædelig situation: at vi på flere forskellige platforme kan forbedre vores situation. Men er det det?

Badeboldsargumenter

I ledelsessprog plejer man at sige, at delt ansvar er intet ansvar. Dette er jeg ikke nødvendigvis

enig i, men det kan dog have sin rigtighed i netop dette tilfælde. Vi har i snart 20 år oplevet, at de problemstillinger, vi i PLS har rejst over for ministeriet og de pædagogiske fagforeninger, er blevet ignoreret med henvisning til, at det lå på de andres bord: 'Vi kan godt se, at det er et problem, men det kræver en ændring i bekendtgørelsen'. Eller: 'Dette betragter vi som en arbejdsmæssig problematik, som bør afgøres af arbejdsmarkedets parter'.

Det er den slags standardsvar, vi mødes med, og det er, hvad jeg har døbt 'badeboldsargumenter'. Nogle gange føles det, som om de betragter os, de pædagogstuderende, som en lige gyldig badebold, der blot skal holdes i luften så længe som muligt. Vi bliver slået frem og tilbage.

Praktikken er ikke en parentes

Den ovenstående kritik kan virke hård, men er mest af alt ment som et kærligt cirkelspark til de pædagogiske fagforeninger, som netop nu er i gang med overenskomstforhandlingerne.

Vores praktikperioder er for vigtig en del af pædagoguddannelsen til, at man blot kan undlade at forbedre den. Og plads til forbedring er der ved gud masser af.

Praktikken er den særlige periode, hvor unyttige teorier lært på skolebænken pludselig kan omsættes til praksis. Det er her, vi har mulighed for at studere, observere og agere inden for det pædagogiske arbejdsfelt.

Lad os dog ikke lade denne oplevelse blive skæmmet af usikre økonomiske forhold, men gøre praktikken til det rum for læring, den fortjener. ■

- Hvem har ansvaret for at løfte kvaliteten i praktikkerne?
- Hvilke krav kan man stille til overenskomsten for at forbedre praktikken?

Deltag i debatten på
socialpaedagogen.dk/prik